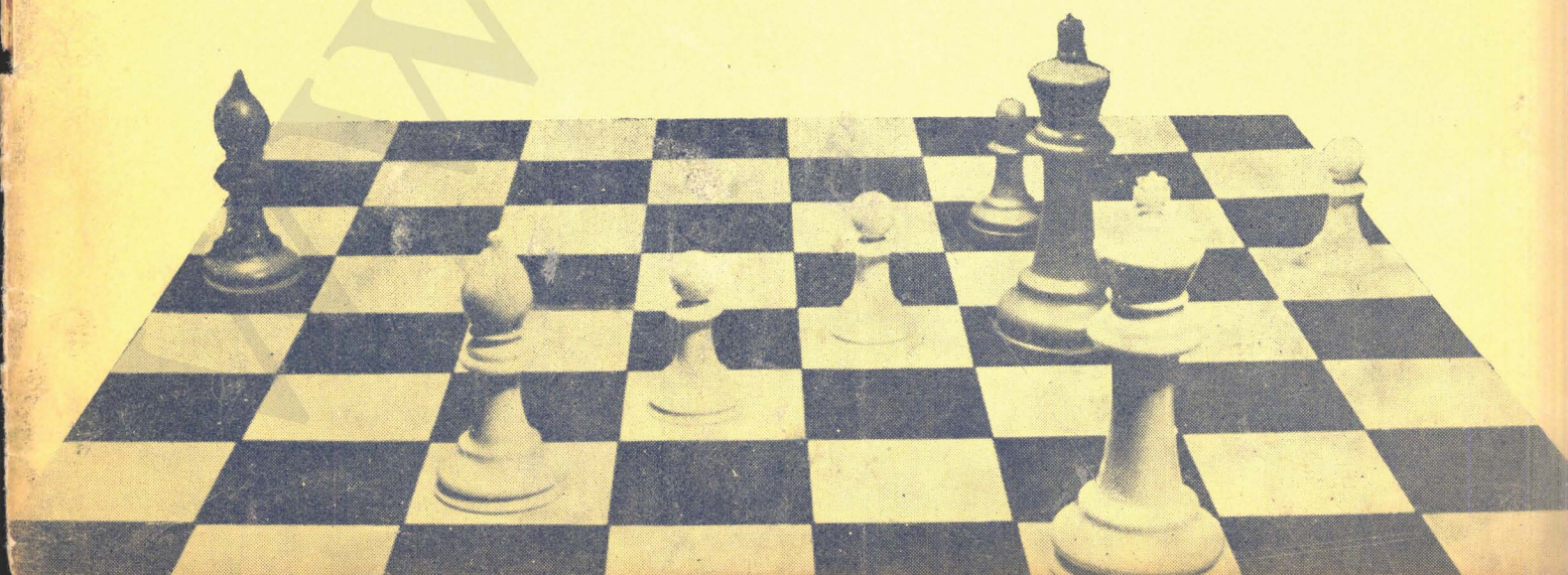

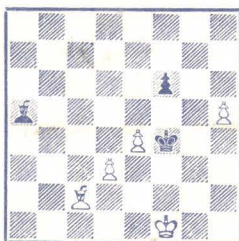
6 1963

Revista
de
SAH

Tigran Petrosian
— champion mondial

Eugen Rusenescu
„Revista de Sah”, 1951

Alb câștigă

Continuăm în acest număr publicarea colecției noastre de studii datorate celor mai reprezentativi compozitori români. După Herland, Gininger, Farago, Raina și Gohn, ajungem la generația nouă de etudiști, autori care s-au remarcat în anii de după eliberarea patriei noastre. Eugen Rusescu — compozitor remarcabil și jucător de turneu cu calificarea de candidat de maestru — este unul dintre aceștia din urmă. Lucru curios, poate, deși preferințele sale șahiste se împart între compoziție și jocul practic, Rusescu acordă mai multă atenție problemelor cu enunț de mutări, studiile sale de final fiind mai reduse ca număr. Tcuși, de cite ori a abordat acest gen, el a realizat lucrări de valoare, cu conținut interesant și formă înfrumusețată.

Studiul de pe copertă abordează o temă mai lucrată și de predecesori. Totuși, prin elementele noi ce le conține și linia pură de realizare a ideii, lucrarea lui Rusnecun poate fi pe drept considerată originală. Promovarea pionului „h” al albului se realizează numai cu ajutorul unei combinații de autoblocare, repetată în două variante : 1.h6 Nc3 2.d4 N:d4 3.e5 N:e5 (3...f:e5 4.Ne4!) 4.Nf5! R:f5 5.h7 și albul câștigă. Notă analitică : 1.a1...f5 2.e5! Nc3 3.e6; dar nu 2.e:f5? Nc3! (2...R:f5? 3.h7 Nc3 4.e3+!).

Coperta : *DAN GRIGORESCU*

 Din toată lumea

EDIȚIA JUBILIARĂ
A CAMPIONATULUI R.S.S. LETONE

A treia Spartachiadă a popoarelor din Uniunea Sovietică se apropie de etapu finală. Întrecerile șahiste din cadrul repubblicilor unionale se desfășoară tocmai sub semnul acestei mari întreceri, ceea ce dă luptei pentru victorie un caracter și mai ascuțit.

Ajuns la a XX-a sa ediție — jubiliară — campionatul individual de șah al R.S.S. Letone a cunoscut un plus de interes, primii trei clasafi calificându-se în semifinalele campionatului pe întreaga uniune.

A câștigat maestrul internațional A. Gipslis, devenit astfel pentru a 5-a oară campion al fării sale. Situat printre fruntași încă de la jumătatea turnulei, alături de Klovan, Kliavinș și Zilber, învingătorul a dovedit mai multă constanță, jucând sobru și fără riscuri. Înaintea ultimei runde se găsea pe locul doi, la o jumătate de punct în urma lui Klovan. Dar în timp ce acesta a intrat fără motiv într-o combinație riscantă care l-a dus la pierdere, Gipslis a încheiat victorios partida sa. Un succes remarcabil a obținut înărilor Anatoli Smîț, clasat pe locul trei și devenit maestrul cu această ocazie.

Iată clasamentul final: Gipslis 11½
puncte, Klovān 11, Smit 10½, Juravlev
10, Zilber 9½, Jdanov, Kliavinš, Ko-
relov, Peterson 8. Koblenš 7½, Zelinski
6½, Kurilov 6, Klapus 4½, Kalniņš,
Solmanis 4, Kuzmicev 3.

SURPRIZE ÎN CAMPIONATUL BUDAPESTEI

Inițiată încă din anul 1960, introducerea pentru desemnarea celui mai bun şahist de capitală R.P. Ungare se bucură de o participare selectă, apropiindu-se ca valoare de însăși finala campionatului național. Într-adevăr, pe lista celor 14 participanți figurează nu mai puțin de 10 maestri, în frunte cu marele maestru László Szabó.

Titlul de campion a revenit maestrului Győző Forintos, care confirmă astfel bunele rezultate obținute la turneele la care a participat în acest an. Învingătorul a realizat 10 puncte din 13 posibile. Pe locurile II—III, la un punct diferență, s-au clasat László

Szghő — invins în mod surprinzător în runda a 2-a de juniorul M. Kovács — și Peter Dely. În continuare clasamentul arată astfel: 7. Honfi, J. Flesch 8½, L. Szöllösi K. J. Pogács, E. Gasztonyi 6½, J. Tompa 5½, L. Bérczey, A. Osztrath 5, M. Kovács 4, J. Felméri 3½, L. Csánádi 3 puncte.

O comportare meritorie a avut-o juniorul Janos Tompa, singurul care a câștigat în fața noului campion. Slab a jucat László Bárczay, clasat, după cum se știe, pe locul doi la ultimul campionat al R.P. Ungare.

CUPRINSUL

Tigran Petrosian — campion mondial	81
Mircea Pavlov s-a calificat pentru turneul zonal	84
Note teoretice	
Aspecte actuale din Apărarea Siciliană	85
<i>M. Pavlov, V. Georgescu</i> : Din teoria modernă a Variantei Paulsen	86
Partide și finaluri	
Din partidele marilor maeștri (Gligorici-Smislov)	87
De la turnee și meciuri	88
<i>M. Rădulescu</i> : Finaluri instructive	91
Activitatea șahistă în țară	
Semifinalele campionatului republican pe echipe	92
Pe Valea Jiului — La Tg Mureș... — ... și la Tîrnăveni	93
Șah magazin	
Omul sau mașina?	93
Un șah unic	93
Pentru juniori	
O școlăriță talentată — Radu Cernea atacă! — Un concurs al tinereții	94
Șahul prin corespondență	
Reprezentativa București a întrecut pe cea a Buda- pestei cu 12-8	95
Studii și probleme	
<i>Gh. Goșman</i> : Tema Dresda	96
Concursurile noastre	Cop. III
Combinatii, partide scurte	Cop. IV

Ş T I R I

— La Leningrad s-a disputat întîlnirea amicală de şah dintre reprezentativele de juniori ale R.S.F.S.R. şi Suediei. Mecul a avut caracter de revanşă, juniorii celor două ţări întîlnindu-se pentru prima oară în Suedia, în anul 1961, cînd tinerii şahişti sovietici au cîştigat cu scorul de 11—7.

Ca și cu doi ani în urmă, întîlnirea desfășurată de-a lungul a două ture, la 10 mese, s-a încheiat cu victoria reprezentativei R.S.F.S.R., de data aceasta însă la un scor mai concludent: $16\frac{1}{2}-3\frac{1}{2}$. Remarcabil este rezultatul înregistrat la primele cinci mese: 10—0 pentru juniorii sovietici.

— Campionatul 1963 al Australiei a fost câștigat de J. S. Purdy (9½ puncte din 13 posibile). Pe locul doi, la o jumătate de punct, s-a clasat tânărul în vîrstă de 15 ani Tan Lian Ann, campionul orașului Singapore, invitat la concurs.

— Titlul de campion al Austriei pe acest an a revenit marelui maestru Dückstein, clasat la egalitate cu Janetschek și Müller (4 puncte), dar cu un Sonneborn mai bun. Turneul s-a desfășurat după sistemul elvețian și a înțrunit 15 participanți.

TIGRAN PETROSIAN

— CAMPION MONDIAL

Un capitol din istoria șahului s-a încheiat...

Cu aceste cuvinte iau sfârșit comentariile maestrului sportului I. Estrin, care timp de mai bine de două luni re-a transmis de la Moscova îndrăgite „faze” ale meciului pentru titlul de campion mondial. Într-adevăr, am trăit un moment istoric. Am urmărit, de la distanță, o luptă titanică, necrutătoare, plină de momente surprinzătoare. Ca rezultat, avem un nou campion mondial. Iată că șahistul care timp de aproape 15 ani a dominat elita șahului mondial cedează locul său. Am spune — definitiv... Fiindcă este greu de crezut că Mihail Botvinnik va mai găsi resurse de energie pentru a ataca din nou titlul, acum când meciurile revanșă au fost scoase din regulamentul campionatului mondial. Este mai curînd probabil că un al doilea meci Botvinnik—Petrosian nu va mai avea loc.

La 34 de ani, marele maestru sovietic Tigran Petrosian își vede încununată cariera sa șahistă cu satisfacția supremă la care aspiră un jucător de turneu. Evident, acum când perspectiva meciului încheiat ne stă la dispoziție, epilogul nu pare de loc surprinzător. Cel care n-a pierdut nici o partidă în fața lui Keres, Fischer, Korcinoi și toți ceilalți candidați la titlu, a confirmat și în meciul cu fostul deținător, că lui i se cuvin actualmente lauri victoriei. Cum afirmă și Tal într-un comentariu publicat în „Soviet-ski Sport” la sfârșitul meciului: „...scorul de 5—2 (în partidele decise) reflectă cel mai puțin ușurința reală cu care a cîștigat Petrosian”.

Noul campion și-a învins adversarul de cinci ori. De patru ori cu albele: în partidele 5, 7, 15 și 19; o dată cu negrele: partida a 18-a, cea considerată de mulți comentatori ca „ultima” din meci. Botvinnik, după ce a deschis scorul atât de spectaculos jucînd cu negrele în prima partidă, n-a mai putut să cîștige decît încă o dată, în

cea de a 14-a (cu alb). Cel mai lung a fost șirul remizelor: 15. Dar ele conțin atîtea momente dramatice, în-cît întreg meciul poate fi privit ca o mare luptă. A învins cel mai dirz, cel mai rezistent, cel mai bine pregătit.

Să dăm acum cuvîntul corespondentului nostru pentru ultima sa cronică.

Ultimele partide ale meciului Botvinnik-Petrosian

— Corespondență specială de la I. ESTRIN, Moscova —

Partida a 15-a

95. APĂRAREA GRÜNFELD
T. Petrosian

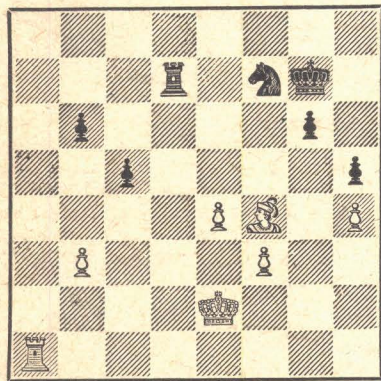
M. Botvinnik

1.d4 Cf6 2.c4 g6 3.Cc3 d5 4.Db3 (În partida a 5-a a meciului, Petrosian a ales aci o continuare mai modestă 4.Cf3. Acum șalengerul adoptă chiar mutarea lui Botvinnik, introdusă de acesta în practică încă de acum 30 de ani, în întîlnirea cu G. Leventiș din al VIII-lea campionat al U.R.S.S.) 4...d:c4 5.D:c4 Ng7 (La 5... Ne6 albul continuă cel mai bine nu cu 6.Db5+ din cauza 6...Cc6! ci 6. Dd3) 6.e4 0-0 7.Ne2 Cc6 8.Cf3 Cd7 9.Ne3 Cb6 10.Dc5 Ng4 (Această variantă a jucat-o Fischer chiar împotriva lui Botvinnik, la ultima Olimpiadă) 11.d5 (Petrosian evită însă continuarea 11.Td1 Dd6, din partida citată, în care, după părerea lui Botvinnik, negrul păstrează importante contrașanse) 11...Cd7 12.Da3 Nf3 13. N:f3 Cd4 14.0-0-0 C:f3 15.g:f3 Cb6 16.

Vom începe ultimele noastre relații despre meciul pentru titlul mondial cu o scenă care contrastează în mod evident cu rezultatul final. Se juca reluarea celei de a 14-a partide. Sute de moscoviți iubitori de șah, care nu mai încăpuseră în sala Clubului central, blocaseră pur și simplu circulația pe Bulevardul Gogol. Mașinile și troleibuzele se opriseră... Din sală, veneau vești despre mersul partidei. Într-un tirziu, la balcon apărură cineva care strigă către cei din stradă: „Botvinnik a cîștigat!”... Suporterii fostului campion au năvălit spre intrare strigînd „Ura!” Apare în ușă Botvinnik, este ridicat pe brațe...

Incurajat, poate peste măsură, Botvinnik a hotărît ca în partida următoare să activeze și mai mult jocul, alegînd o variantă complicată a apărării Grünfeld. A fost poate greșeala sa decisivă...

D**b3** D**d7** (Prima cauză a viitoarelor greutăți. Mai bine 16...D**e8** și 17...c**6**) 17.h**4** h**5** 18.f**4** e**6** 19.d**e6** (Se putea încerca și atacul 19.T**g1** e:d 20.f**5**, dar Petrosian nu vrea „să dea vrabia din mână pentru cea de pe gard“... Albul începe o manevră care îi va da avantaj clar în final) 19...D**e6** 20.D**e6** f:e**6** 21.T**h1** R**h7** 22.C**b5** T**f7** 23.C**d4** T**e8** 24.C**f3** N**h6** 25.C**g5**+ N:g**5** 26.T**g5** (Schimbând puternicul nebun al negrului, Petrosian și-a asigurat un avantaj durabil) 26...C**c4** (Încă o inexactitate, la care albul ar fi putut răspunde prompt 27.f**5**! Trebuia 26...C**c8** sau 26...T**g8**) 27.T**d1** T**g8** 28.R**c2** b**6** 29.b**3** C**d6** 30.f**3** T**d7** 31.T**5g2** T**7d8** (Și aici se putea mai bine 35...C**b5**) 32.a**4**! (Începând operații active pe flancul damei) 32...C**f7** 33.N**c1** e**5** 34.N**e3** e:f**4** (După acest schimb nebunul activ al albului va deveni și mai periculos. O încercare pentru negru ar mai fi fost 34...T**d8** cu amenințările e:f și C**d6**) 35.N:f**4** T**d7** 36.T**d2** T:d**2**+ 37.R:d**2** T**d8**+ 38.R**e2** c**5** 39.a**5**! (Acum se va deschide coloana „a“ pe care turnul alb va pătrunde în tabăra adversă) 39...T**d7** 40.a:b**6** a:b**6** 41.Ta**1** R**g7** (Vezi diagrama. În această po-

ziție fără speranță pentru campionul mondial, partida s-a întrerupt) 42.Ta**6** (Mutarea din plic. Mai exact, probabil, 42.Ta**8**, la care negrul nu putea să răspundă decât tot 42...T**b7**) 42...T**b7** 43.Ta**8** R**f6** 44.T**c8** C**e5** 45.R**e3** C**d7** 46.T**c6**+ R**f7** 47.e**5** C**f8** (Botvinnik se apără foarte drz, dar poziția adversarului este prea puternică) 48.T**f6**+ R**g7** 49.R**e4** b**5** 50.T**c6** R**f7** 51.T:c**5** C**e6** (Albul are acum un pion în plus) 52.T**d5** R**e7** 53.N**e3** T**b8** 54.T**d6** b**4** 55.Ta**6** T**b5** 56.Ta**7**+ R**e8** 57.f**4** R**f8** 58.f**5** și negrul cedează.

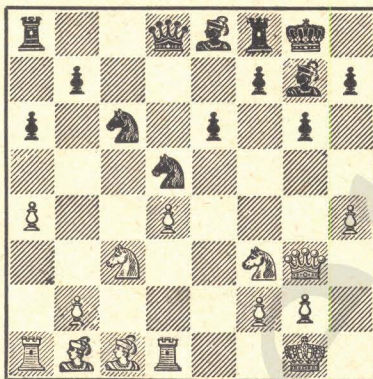
Cea mai bună realizare a lui Petrosian din acest meci. Șalengerul își reface avansul de un punct: 8—7.

Partida a 16-a

96. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT
M. Botvinnik T. Petrosian

1.d**4** d**5** 2.c**4** d:c**4** (Din nou acceptarea gambitului... Și deși, de fiecare dată, Botvinnik a obținut avantaj, el nu l-a putut concretiza, chiar atunci cînd Petrosian era — cum se zice — deasupra prăpastiei) 3.C**f3** C**f6** 4.e**3** e**6**

5.N:c**4** c**5** 6.0-0 a**6** 7.a**4** C**c6** 8.De**2** c:d**4** 9.T**d1** N**e7** 10.e:d**4** 0-0 11.C**c3** C**d5** (În a 10-a partidă Petrosian a jucat 11...C**b4** dar după 12.N**g5** N**d7** 13.d**5**! a întâmpinat mari greutăți. Dar nici mutarea de acum nu dă șalengerului șanse prea bune) 12.N**d3** C**c6** 13.N**b1** N**d7** 14.De**4** g**6** 15.C**e5** N**f6** 16.D**f3** N**g7** 17.D**g3** (Se putea și 17.Ce**4** T**c8** 18.N**g5** f**6** 19.C:d**7** D:d**7** 20.N**h4**. Botvinnik caută ca prin înaintarea pionului „h“ să slăbească și mai mult flancul regelui advers) 17...N**e8** 18.h**4** C**c6** 19.C**f3**! (Vezi diagrama)

19...f**6** (Poziția negrului va rămîne strînsă, dar nu se vîd continuări mai bune. De pildă: I. 19...D**c7** 20.D:c**7** C:c**7** 21.N**f4** și 22.N**d6**; II. 19...D**b6** 20.h**5**! C:d**4** 21.C:d**4** N:d**4** 22.a**5** Da**7** 23.C:d**5** e:d 24.N**h6** N**g7** 25.N:g**7** R:g**7** 26.T:d**5**; III. 19...T**c8** 20.C:d**5** e:d 21.N**f4** de fiecare dată cu perspective mai bune pentru alb) 20.C:d**5** e:d**5** 21.h**5** C**e7** 22.h:g**6** (Mărește șansele de apărare ale negrului. Se impune 22.h**6** N**h8** 23.N**f4** cu presiune decisivă) 22...N:g**6** 23.Ch**4** N**b1** 24.T:b**1** D**d7** 25.b**3** T**f7** 26.D**f3** f**5** 27.D**g3** C**c6** 28.C**f3** Te**7**! (Contrajoc prin așezarea turnului la e4) 29.N**f4** Te**4** 30.C**e5** C:c**5** (M. Tal a recomandat aici 30...De**6**) 31.d:e**5** Te**8** 32.f**3** Te**2** 33.Te**1** Ta**2** (Riscont. Mai simplu și natural era 33...Te**1**+) 34.N**g5** (Merita atenție acum 34.T**b1** și la 34...d**4** 35.e**6**! T:c**6** 36.T**c7** cu amenințări puternice. Dar să nu neglijăm amănuntul că amîndoi adversarii erau în mare criză de timp) 34...d**4** 35.N**f6** (35.T**b1**!) 35...D**f7** 36.T**b1** D**g6**! (Cea mai bună contrașansă: intrarea în finalul de patru turnuri) 37.D:g**6** h:g**6** 38.N:g**7** R:g**7** 39.e**6**? (După mutarea simplă 39.T:d**4** albul păstra un pion în plus și șanse de câștig: 39...T**c8** 40.Td**7**+) 39...T**c8** 40.R**h2** T**c2** 41.T**g1** (Mutarea înscrisă la întrerupere. Cum Botvinnik nu mai are avantaj, el trebuia să forțeze remiza prin 41.e**7** T:g**2**+ 42.R**h1**. Acum inițiativa trece de partea lui Petrosian care, în continuare, mai „chinuie“ puțin pe adversar) 41...Td**2** 42.Td**1** R**f8** 43.e**7**+ R**e8** 44.R**g3** d**3** 45.Te**3** Ta**2** 46.F**f4** T:g**2** 47.Td**1** T**d2** 48.T:d**2** T:d**2** 49.R**g5** Td**1** 50.R**f6** (Dar nu 50. R:g**6**? T**g1**+ 51.R**f6** d**2** 52.T**c3** T**g6**+ cu câștig pentru negru) 50...f**4** 51.Te**4** Tc**1** 52.Td**4** Tc**6**+ 53.R**g5** Tc**3** 54.R**f6** Remiză.

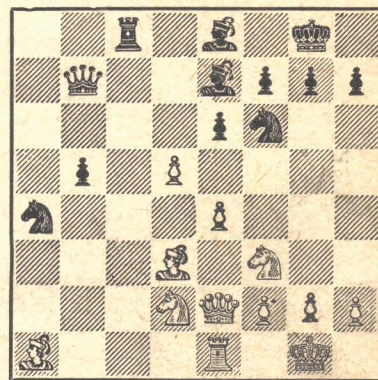
Partida a 17-a

Cu această partidă a început a treia parte, cea decisivă, a „maratonului“ șahist. Apropierea finisului se simte în întreaga alură a jocului. Din deschidere, șalengerul a ales un plan interesant, cu acțiuni timpurii pe flancul damei. Așa a jucat Petrosian cu doi ani în urmă într-o partidă de campionat cu Smislov, obținînd o strălucită victorie. Și în această partidă, albul a rămas cu avantaj, dar în momentul decisiv Petrosian n-a ales continuarea cea mai bună și Botvinnik, manevrînd cu iscusință pe ambele flancuri, a reușit să restabilească echilibrul. Iată cum a decurs această înfîlțire:

97. INDIANA NOUA

T. Petrosian M. Botvinnik

1.d**4** C**f6** 2.c**4** e**6** 3.C**f3** b**6** 4.e**3** N**b7** 5.a**3** d**5** (V. Simaghin recomandă aici 5...c**5**!) 6.b**4** d:c**4** 7.N:c**4** N**e7** 8.C**d2** 0-0 9.T**b1** C**b7** 10.0-0 T**b8** 11.b**5** (Posibil și 11.De**2** sau 11.N**b2**) 11...c**5** 12.b:c**6** N:c**6** 13.a**4** Dc**7** 14.N**b2** D**b7** 15.Tc**1** a**6** (Botvinnik adoptă un plan riscant, ducînd la ascuțirea luptei) 16.Te**1** (Desigur nu 16.N:a**6**? din cauza 16...N:f**3**! și albul pierde o piesă) 16...b**5** 17.a:b**5** a:b**5** (Mai liniștit era 17...N:b**5**) 18.N**d3** T**f8** 19.e**4** C**b6** 20.De**2** Ca**4** 21.Na**1** N**e8** 22.T:c**8** T:c**8** 23.d**5**! (Vezi diagrama. Necesare, căci nu

se poate reduce timpul într-o asemenea poziție ascuțită. Negrul amenința să preia inițiativa cu 23...C**c3**) 23...Ch**5**? (Inexact. Mai bine 23...C**c3** 24.N:c**3** T:c**3** 25.d**6** N**d8** 26.e**5** C**d5** sau 23...e:d 24.e**5** Ce**4** 25.C:e**4** d:e 26.N:e**4** Nc**6** cu joc mulțumitor) 24.g**3** C**c5** 25.Cd**4** C:d**3** 26.D:d**3** D**b6** (Mai tare 26...Da**6** sau 26...Td**8**, deși tot albul ar fi stat mai bine) 27.d:e**6** (Greșeală corespunzătoare din partea albului... Cu o singură mutare greșită, se risipește toată munca de pînă acum a lui Petrosian. Trebuia 27.e**5**! urmat de 28.d**6** întărind și mai mult poziția albului. La 27...e:d urma 28.Df**5** cu atac asupra a două piese) 27...f:e**6** 28.e**5** N**b4** (Intră în acțiune nebunii negrului) 29.T**b1** N**g6** 30.Ce**4** D**b7** 31.f**3** N:e**4**! (Botvinnik recurge la simplificări pentru a recupera calul său „rătăcit“) 32.D:e**4** D:e**4** 33.f:e**4** Nc**5** (cea mai simplă cale spre remiză) 34.T:b**5** g**5**!

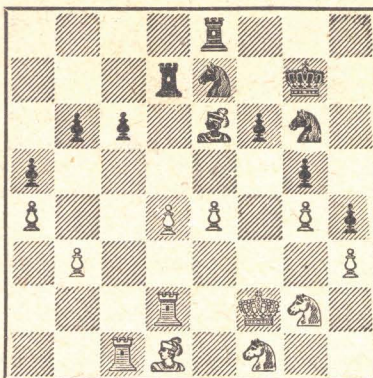
35.Rf1 N:d4 36.N:d4 Tc1+ 37.Rg2 g4!
(Limitează raza de acțiune a regelui alb)
38.Ne3 Tc2+ 39.Rg1 Tc4 Remiză.

Partida a 18-a

98. GAMBITUL DAMEI

M. Botvinnik T. Petrosian

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cc3 Ne7 4.c:d5 e:d5 5.Nf4 c6 6.e3 Nf5 7.g4 Ne6 8.h3 Cf6 (Variantă întâlnită și în partidele a 12-a și a 14-a, favorabilă albului. Dar chiar de la mutarea următoare Botvinnik se abate de la jocul de pînă acum) 9.Cf3 (În partida a 14-a, Petrosian a răspuns la 9.Nd3 cu 9...c5, după care se poate juca 10.Nb5+ Cc6 11.Ce5 cu joc activ pentru alb) 9...Cbd7 (Este posibil ca noua mutare a albului să-l fi indispus pe șalenger, care adoptă acum o tactică pasivă, temîndu-se de analizele „de acasă”) 10. Nd3 Cb6 11.Dc2 Cc4 12.Rf1 Cd6 13. Cd2 (Și aici și la mutarea următoare se putea lua în considerare continuarea mai activă Cc5) 13...Dc8 14.Rg2 Cd7 15.f3 g6 16.Tac1 (Botvinnik nu îndrăznește să joace 16.e4! ferindu-se poate de continuările care ar provoca criza de timp. Importanța momentului influențează din nou calitatea jocului...) 16...Cb6 17.b3 Dd7 18.Ce2 Cdc8 19.a4 a5 20.Ng3 Nd6 21.Cf4 Ce7 22. Cf1 h5 23.Ne2 h4 24.Nh2 g5 25.Cd3 Dc7 26.Dd2 (Cu asemenea mutări, curînd minimalul avantaj al albului se va risipi...) 26...Cd7 27.Ng1 Cg6 28. Nh2 Ce7 29.Nd1 b6 30.Rg1 f6 31.e4 (Pătrundere întîrziată) 31...N:h2+ 32. D:h2 (Din nou, prea prudent. Damele trebuiau păstrate pe tablă) 32...D:h2+ 33.T:h2 Td8 34.Rf2 Rf7 35.Re3 The8 36.Td2 Rg7 37.Rf2 (Ideea albului de a obține avantaj fără riscuri suferă un eșec tot...) 37...d:e4 38.f:e4 Cf8 39. Ce1 Cf6 40.Cg2 Td7 (Vezi diagrama).

În această poziție, partida s-a întrerupt. Comentatorii au apreciat în mod diferit șansele: unii acordau oarecare avantaj albului, alții preferau posibilitățile negrului. Mai curînd, poziția era egală. Curios, tocmai într-o asemenea poziție a intervenit „criza”, momentul decisiv al meciului. Nervii de fier ai campionului lumii n-au mai rezistat de această dată. El s-a „aruncat” asupra adversarului său, care parcă tocmai asta și aștepta... 41.Nc2 (Mutarea din plic, o mutare slabă. La remiză ducea simplu 41.Ch2 T8d8 42.Cf3 și dacă 42...Ce5! atunci 43.C2e1) 41... Nf7! 42.Cf6 (Mai bine 42.Ted1. Acum avantajul trece de partea negrului) 42...c5! 43.d5 Ce5 44.Tf1? (Un plan greșit. Trebuia 44.Cc4 C:c4 45.b:c Ng6 46.e5 sacrificînd un pion pentru activizarea figurilor) 44...Ng6 45.Re1 Cc8 46.Td2 Tf7 47.Rd2 Cd6 48.Cf5+ N:f5 49.e:f5 c4! (Începutul atacului decisiv. Folosind îndepărtarea figurilor albe de flancul damei, Petrosian trece la ofensivă) 50.Tb1 b5 51.b4 c3+! 52.R:c3 Tc7+ 53.Rd2 Ccc4+ 54. Rd1 Ca3 55.Tb2 Cdc4 56.Ta2 a:b4 (Poziția albului a devenit disperată) 57. a:b5 C:b5 58.Ta6 Cc3+ 59.Rc1 Cd5 60.Na4 Tec8 61.Ce1 Cf4 și albul a cedat.

O ultimă imagine de la marele meci...

Scorul a devenit 10—8 pentru viitorul campion mondial. Pentru prima oară în meci, diferența s-a mărit la două puncte.

Aceasta s-a întîmplat în seara zilei de 9 mai... Este interesant de amintit că exact cu 15 ani în urmă, la 9 mai 1948, arbitrul meci-turneului pentru campionatul mondial, dr. Milan Vidmar anunța cucerirea titlului de către Mihail Botvinnik...

În partida următoare, Botvinnik mai încearcă să joace la cîștig, dar, cum se știe, în asemenea situații, jocul riscat nu aduce nimic bun.

Partida a 19-a

99. INDIANA NOUA

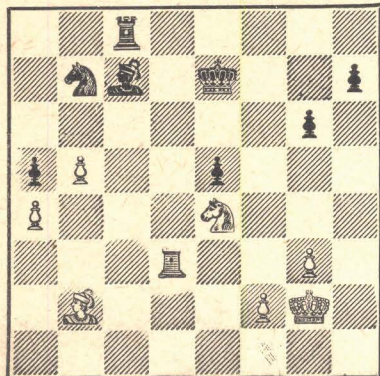
T. Petrosian

M. Botvinnik

Această partidă, autorul comentariilor a urmărit-o de la distanță, din orașul Tbilisi, invitat fiind de iubitorii de șah gruzini pentru o serie de conferințe și simultane. Petrosian a locuit într-o vreme în acest oraș, aici a început școala. Lesne de închipuit cîți admiratori are el aici. Marea sală a clubului „Dzerjinski”, unde se demonstra partida, gemea de lume. Din jumătate în jumătate de oră, de la Moscova se transmiteau mutările:

1.c4 Cf6 2.Cc3 e6 (Ordinea de mutări aleasă de alb, privează pe adversar de posibilitatea intrării în apărarea Grünfeld, care nu e pe placul lui Petrosian. La 2...g6 se poate juca 3.e4) 3.Cf3 b6 4.g3 Nb7 5.Ng2 Ne7 6.0-0 7.d4 Ce4 8.Dc2 (De data aceasta, Petrosian revine pe făgăsușul teoriei. Amintim că în partida a 3-a el a jucat aici 8.C:c4 N:e4 9.Ce1, iar în a 13-a 8.d5 Nf6 9.Ce1) 8...C:c3 9.D:c3 f5 (Așa a jucat Botvinnik cu Alehin la A.V.R.O. 1938 și apoi cu Tal în a 21-a partidă a meciului din 1960. Bine este și 9...Ne4) 10.b3 Nf6 11.Nb2 d6 12.Tad1 Cd7 (În partida amintită cu Tal, Botvinnik a continuat 12...De7) 13.Ce1 N:g2 14.C:g2 Ng5 (Impotriva 15.Cf4. Dar mai simplu era 14...De7) 15.Dc2 Nh6 16.e4 f4 17.Ce1 (Foarte important este a nu lăsa pionul negrului să ajungă la f3) 17...De7 18.e5 d:e5 19.d:e5 Tad8 (Consecvent era 19...a5 și eventual a5-a4) 20.De2 Dg5? (Inutil. Este clar că atacul lui Botvinnik a ajuns în impas și slăbiciunile sale pe flancul dameni au devenit palpabile) 21.Rg2 a5 22.Cf3 Dh5 23.Na3! Te8 24.Td4! (Albul ocupă toate punctele principale ale poziției) 24...Cb8 25.Tid1 T:d4 26. T:d4 f:g3 27.h:g3 Df7 (Negrul trebuie să se retragă pe tot frontul) 28.De4! (Petrosian conduce foarte iscusit întreaga partidă. Este clar că toate figurile sale sînt mai active decît cele ale adversarului) 28...g6 29.Db7 (Convingător era și 29.Dh4) 29...Ng7 30.c5 b:c5 31.N:c5 Cd7 32.D:c7 C:e5 33. D:f7+ C:f7 34.Ta4 Nc3 35.Tc4 (Greșeală în criză de timp. Cîștiga imediat 35.Nd4!) 35...Nf6 36.Nb6 Ta8 37.Ta4 Nc3 38.Nd4 Nb4 39.a3 Nd6 40.b4 Nc7 41.Nc3 (Poziția de întrerupere) 41... Rf8 42.b5 (Se pare mai bun 42.b:a, dar cum remarcă M. Tal în „Soviet-

skii Sport", nu trebuie pusă la îndoială analiza de acasă...) 42...Re8 43. Tc4 Rd7 44.a4 Tc8 45.Cd2 Cd6 46. Td4 Re7 47.Td3 Cb7 48.Ce4 e5 49.Nb2

Nb6 50.Na3+ (Ca și pînă acum, figurile albului sînt dispuse mai bine. Botvinnik va încerca să dea un pion pentru contra joc) 50...Re6 51.Cg5+ Rf5 52.C:h7 e4 53.g4+ (Din nou o greșeală în criza de timp. Mai bine 53.Td7) 53...Rf4! 54.Td7 Tc7 55.T:c7 N:c7 56.Cf6 Nd8? (Și Botvinnik greșește. Cu 56...Nd6! negrul ar fi obținut pe neașteptate șanse de salvare) 57.Cd7 R:g4 58.b6! (Inaintare decisivă. Se amenință 59.Cc5) 58...Ng5 59. Cc5 C:c5 60.N:c5 Nf4 61.b7 Nb8 62. Ne3 g5 63.Nd2 Rf5 64.Rh3 (Ultimă finețe) 64...Nd6 65.N:a5 g4+, 66.Rg2 și negrul a cedat.

Diferența de scor crește: 11—8 pentru Petrosian. Rezultatul virtual al meciului devine evident.

Partida a 20-a

100. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT
M. Botvinnik T. Petrosian

Și în această partidă, Botvinnik a încercat să inițieze un atac asupra poziției regelui advers. Dar fără rezultat. Figurile lui Petrosian au luat locuri active și albul a trebui să caute el egalarea șanselor.

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.e3 c5 5.N:c4 e6 6.0-0 a6 7.Nb3 (Botvinnik renunță acum la „tradiționala” continuare din acest meci 7.a4) 7...Cc6 8. De2 c:d4 9.Td1 Ne7 10.e:d4 Ca5 11. Nc2 (La 11.d5 poate să urmeze 11...C:b3 12.d:e C:a1 cu compensație suficientă pentru damă) 11...b5 12.Cc3 Nb7 13.Ng5 0-0 14.Tac1 (Prea liniștit. Mai activ și mai interesant era 14.Ce5 sau chiar 14.d5) 14...Te8 15.Nb1 Cc4 16.Ce5 Cb6 17.Dd3 g6. 18.Nh6 Te8 19. Dh3 Cc4 (Spre deosebire de precedentele partide jucate de Botvinnik cu această deschidere, acum albul n-a obținut nimic concret) 20.C:c4 T:c4 21. Ce2 (Aici Petrosian a propus remiză. Botvinnik a cerut să fie jucată mutarea următoare, după care a acceptat să încheie lupta) 21...Db6 Remiză. Atacul albului este oprit, iar eventualele schimburi i-ar lăsa o poziție chiar inferioară.

Ultimele două partide demonstrează că fostul campion a renunțat să mai lupte pentru reducerea handicapului și, practic, considera meciul încheiat.

Partida a 21-a

101. APARAREA GRÜNFELD
T. Petrosian M. Botvinnik

1.c4 Cf6 2.Cf3 g6 3.Cc3 d5 4.c:d5 C:d5 5.e4 C:c3 6.d:c3 (Spre simplificare) 6...D:d1+ 7.R:d1 Ng4 8.Ne2 Cd7 9.Ne3 e5 10.Cd2 Remiză. Tot atît de scurtă urma să fie și ultima partidă a meciului.

Partida a 22-a

102. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT
M. Botvinnik T. Petrosian

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.Da4+ Cc6 5.Cc3 (Se joacă și 5.e3 e6 6.Ce5

Nd7 7.C:d7 C:d7 8.D:c4 e5 cu joc egal, Kotov—Flohr, campionatul U.R.S.S. 1951) 5...Cd5 (Această mutare a fost analizată de Petrosian și secundantul său I. Boleslavski în perioada de pregătire a meciului. Dar la jucarea sa, în acest moment, Boleslavski nu și-a ascuns nemulțumirea, considerînd că nu era cazul ca această variantă ascuțită să fie folosită aici. Se putea juca și 5...Ng4 6.Ce5 Nd7 și dacă 7.D:c4, atunci 7...Ne6 8.Db5 a6! ca în partida Alehin—Böök, Olimpiada de la Varșovia, 1935) 6.e4 Cb6 7.Dd1 Ng4 8.d5 Ce5 9.Nf4 Cg6 10. Ne3 e6.

În această poziție Petrosian a propus remiza. Botvinnik a acceptat și a strîns mîna adversarului său, felicitîndu-l pentru cucerirea titlului de campion al lumii. Un capitol din istoria șahului s-a încheiat.

Scorul final al meciului: Petrosian—Botvinnik 12½—9½.

MIRCEA PAVLOV s-a calificat pentru turneul zonal

Pentru desemnarea celui de-al doilea reprezentant al țării noastre la turneele zonale, programate în acest an, s-a desfășurat în Capitală, la sfîrșitul lui aprilie, un turneu de selecție cu participarea a 4 maeștri.

După o dirză întrecere, primul loc a revenit lui Mircea Pavlov, care confirmă astfel rezultatul bun obținut în ultima finală a campionatului republican. Pavlov a jucat foarte bine în acest concurs, a cîștigat o partidă frumoasă la Drimer, iar în restul partidelor a obținut remize, după ce în general avusese inițiativa. Astfel, în întîlnirea cu Ghițescu, el a avut o poziție mai bună în deschidere dar nu a reușit să concretizeze avantajul. O remiză de luptă a obținut-o Pavlov în fața lui Ciocîltea, în primul tur, unde două sacrificii consecutive de pion i-au permis să echilibreze jocul.

Dolfi Drimer a realizat același număr de puncte ca și învingătorul, dar a fost clasificat al doilea, conform regulamentului competiției, care prevedea ca la punctaj egal să se ia în considerare locul ocupat de concurenți în ultima finală de campionat. De notat că și Sonneborn-ul lui Drimer este mai slab.

Drimer a cîștigat o partidă frumoasă la Ghițescu, iar în prima întîlnire cu Ciocîltea a adus o interesantă inovație în Indiana Veche (varianta celor patru pioni).

Th. Ghițescu și V. Ciocîltea nu au pîrîut a fi în formă. Între cei doi s-a disputat o foarte interesantă partidă în al doilea tur, cîștigată de Ghițescu după complicații. Oricum, este aproape fără precedent ca Victor Ciocîltea să nu cîștige nici o partidă într-un concurs!

Astfel, cei doi reprezentanți la turneele zonale sînt Florin Gheorghiu, campionul țării, și Mircea Pavlov. Doi debutanți în marea competiție, de la care așteptăm mult!

	1	2	3	4	
1 Mircea Pavlov	1 ½	1 ½	1 ½	1 ½	3 ½
2 Dolfi-Drimer	0 ½	1 ½	1 ½	1 ½	3 ½
3 Th. Ghițescu	½ ½	0 ½	1 ½	1	3
4 Victor Ciocîltea	½ ½	0 ½	½ 0	1 ½	2

NOTE TEORETICE

Aspecte actuale din Apărarea Siciliană

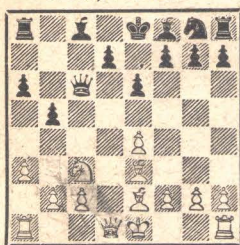
La ultimul campionat al U.R.S.S., din cele 190 de partide jucate, 108 au început cu 1.e2—e4. Cel mai des s-a întâlnit Apărarea Siciliană (67), în care albul a suferit un eșec total: +13 =28 —26! În schimb, în fața celorlalte sisteme de apărare, albul a avut un

procent superior de partide câștigate. Această mică statistică este semnificativă și ea arată importanța studierii Apărării Siciliene, pentru şahistul de concurs. În numărul de față, oferim cititorilor noștri două articole consacrate acestui subiect.

„Campionul” acestei apărări atât de populare a fost ca și în precedentul campionat marele maestru Mark Taimanov, care a obținut un deosebit succes cu varianta 1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 e6. Acest „hibrid” între sistemul Paulsen și varianta Scheveningen s-a dovedit foarte rezistent, aducând lui Taimanov nu mai puțin de 7 puncte din 9 partide jucate!

În primul rînd a fost continuată controversa teoretică deschisă în campionatul precedent de către partida Bronstein—Taimanov, în care după 5.Cc3 a6 6.Ne2 Dc7 7.a3 b5 8.C:c6 D:c6 9.Ne3 s-a ajuns la poziția din diagrama 1. În partida amintită Taimanov a jucat 9...Nc5? și după 10.Nd4! negrul a intrat în poziție grea și a pierdut. Cîteva runde mai tîrziu, într-o partidă cu Hasin, Taimanov a jucat 9...Nb7 și a cîștigat. Comentînd această mutare, marele maestru Bronstein a afirmat că „Hasin ar fi trebuit să-și folosească avantajul de dezvoltare mai convingător de cît în partidă.

1
I. Zaițev-Taimanov

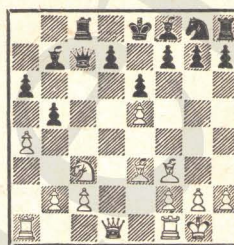

tînd nebulul „rău”) Taimanov a obținut avantaj în modul următor: 15...g5! 16.Thd1 h5 (16...g4 17.N:g4! 18.T:d7) 17.Td6 Nc6 18.h4 (Taimanov este depărare că relativ cel mai bine era 18.e5 N:f3 19.g:f3 T:e5 20.T:a6 Re7 21.Tb6 Tf5 22.Td3 g4, iar I. Zaițev a analizat varianta 18.Cd5 e:d5 19.e:d5 g4 20.d:c6 g:f3 21.T:f6 f:g2 la care pînă la urmă a renunțat) 18...g:h4 19.Th1 a5 20.Td4 e5! 21.Td2 b4 22.a:b4 a:b4 23.Cd5 N:d5 24.e:d5 Tc4! 25.d6 0—0 26.Th3 Tf4 27.Rb1 Tb8 28.Ra2 Tb6! 29.Rb3 Rg7 30.Th1 Rg6 31.Ta1 h3 3.Tg1 Rh6 33.Na8 h:g2 34.T:g2 Ce8 35.Td3 T:d6 36.Te3 Cc7 37.Nf3 Ce6! și albul a depășit timpul de gîndire.

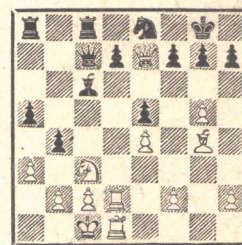
Mikenas a încercat să economisească mutarea a2—a3 și a jucat contra lui Taimanov: 5.Cc3 a6 6.Ne2 Dc7 7.Ne3 b5 8.C:c6 D:c6 9.e5 (9.a3 duce la varianta din partida precedentă) 9...Nb7 10.Nf3 Dc7 11.0—0 Tc8 12.a4 (vezi diagrama 2) În această poziție negrul trebuie să joace foarte atent pentru a evita dezavantajul. Nu merge, de ex. 12...b4 din cauza 13.Ce4 D:e5 14.Cf6+ și N:b7) 12...N:f3 13.D:f3 b4 14.Ce4 D:e5 15.Nf4 (Pentru pionul sacrificat albul are o inițiativă periculoasă. Nu merge acum 15...Dd5 din cauza 16.Tfd1 Dc6 17.Td6!) 15...Df5 16.Tad1 d5 17.Cg3 Dg6 18.De2 (Apărarea poziției regelui negru rămas în centru nu este de loc ușoară) 18...Tc6! 19.T:d5 Cf6 20.Tg5? (Trebuia jucat 20.Td2 Nc5 21.Df3 Tc8 22.Db7 0—0 23.D:a6 Cd5! cu contra joc suficient pentru negru, cum a arătat Taimanov) 20...D:c2 21.Df3 h6 22.Ta5 Ne7 23.Tc1 D:c1+ 24.N:c1 T:c1+ 25.Cf1 0—0 (Negrul nu are decît turn și nebul pentru damă, dar inițiativa a trecut de partea sa) 26.T:a6 Cd5 27.g3 Nf6 28.Rg2 (Dacă 28.b3,

atunci 28...Tfc8!) 28...N:b2 9.De2 Nf6 30.Ce3 b3 31.C:d5 e:d5 32.T:f6 (Pionul „b” costă...) 32...g:f6 33.Db2 Tc6! (Pentru a răspunde la înaintarea pionului „a” cu manevra Tf8—d8—d6) 34.D:b3 Td8 35.Df3 Tdd6 36.Dg4+ Rf8 37.Dd4 Tc4 38.Da7 Rg7 39.Db8 Tcc6 40.Rf3 d4 41.Re2 d3+ 42.Rd2 Tc2+ și albul a cedat.

2
Mikenas-Taimanov

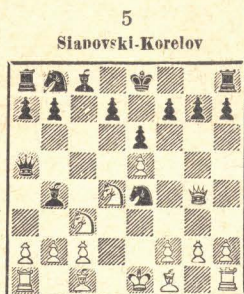
3
Tal-Taimanov

Una dintre puținele înfrîngerii suferite de Taimanov cu această variantă a survenit în partida sa cu Tal, care în general este un „adversar greu” pentru maestrul din Leningrad. În această partidă, după 5.Cc3 a6 6.Ne3 Dc7 7.Ne2 Taimanov a jucat 7...Cf6 (în loc de b5, ca în partida cu Mikenas) dar după 8.a3 C:d4 9.D:d4 Nc6 10.Dd2 Ne5 11.Nd4 a continuat greșit cu 11...N:d4? (în loc de 11...Nf4) ceea ce a permis albului să obțină avantaj: 12.D:d4 e5 13.Db4! b6 14.0—0 Nb7 15.Td6 Nc6 16.Thd1 0—0 17.g1 Tfc8 18.g5 Ce8 19.T6d2 b5 20.Ng4 a5 21.De7 b4 (După 21...d6 22.Cd5! N:d5 23.D:c7 T:c7 24.T:d5 b4 25.a4 Rf8 26.Ne2 Re7 27.Nb5 finalul este clar favorabil albului. Vezi diagrama 3) 22.T:d7! N:d7 23.T:d7 Dc4 24.b3 Df1+ 25.Cd1 Cd6 26.D:d6 Dg2 27.Dd5 Rh8 28.D:f7 Tg8 29.Dh5! D:e4 30.Nf3 Df4+ 31.Ce3 Ta6 (31...e4 32.g6 h6 33.Tf7! Dg5 34.D:g5 și N:e4) 32.Nd5 Tb8 33.Tf7 Dd4 34.Df3 Da1+ 35.Rd2 Dd4+ 36.Re2 Dc5 37.a4 Ta7 38.g6 Ta6 39.T:g7 T:g6 40.T:g6 h:g6 41.Df6+ și negrul a cedat.

Metoda de combatere a sistemului negru cu ajutorul dezvoltării nebulului la g2 n-a dat rezultate. Spasski a demonstrat în mod convingător în două partide cum trebuie să joace negrul. Ambele au ajuns după 5.Cc3 Dc7 6.g3 Cf6 7.Ng2 a6 8.0—0 Ne7 (Se poate juca și 8...C:d4 9.D:d4 d6 10.b3 Ne7 11.Nb2 0—0 12.Tf1 b5 cu joc bun: Koț—Tal) 9.b3 0—0 la poziția din diagrama 4.

În partida Savon—Spasski a urmat 10.Cce2 (Sau 10.Nb2 d6 11.Cce2 e5 12.C:c6 b:c6 13.c4 Ng4 14.f3 Nh5 15.Cc3 Cd7 16.Rh1 Cc5 17.b4 Tfb8 18.a3 a5 cu joc bun pentru negru: Sianovski—Spasski) 10...b5! 11.Nb2 Nb7 12.Tc1 Ce5 13.f4 (De considerat era 13.c4 b:c4 14.f4 Cd3 11.D:d3 cu mari complicații) 13...Ceg4 14.Dd3 e5! (Cu aceasta negrul ia conducerea operațiunilor. Tema principală este slăbiciunea cîmpurilor negre pe flancul regelui alb) 15.Cf5 Nc5+ 16.Rh1 d5! (Mai tare decît 16...Cf2+ 17.T:f2 N:f2 18.N:e5 și masa de pioni centrali a albului compensează pe deplin calitatea) 17.e:d5 e4 18.Dd2 Dd7 19.Cd4 N:d5 20.h3 e3! 21.Dc3 (21.C:e3 C:e3 22.D:e3 D:h3+) 21...Cf2+ 22.T:f2 N:d4 23.D:d4 e:f2 24.Ch6+ și, fără a mai aștepta mutarea negrului (24...g:h6 25.D:f6 D:h3—mat) albul a cedat.

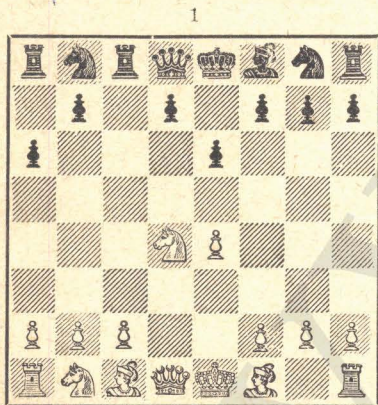
Dintre celelalte siciliene, prezintă interes, interesantul duel teoretic dintre Șianovski și Korelov, pe marginea vechii variante 1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 Nb4. În general părerea teoreticienilor este defavorabilă negrului, dar cu toate acestea din când în când varianta este din nou jucată, mai ales că în ultimul timp au fost găsite noi resurse pentru negru. După 6.e5 Cc4 7.Dg4! Da5 (7...Cc3 8.D:g7 Tf8 9.a3! Cb5+ 10.a:b4 C:d4 11.Ng5! Db6 12.c3 este clar în favoarea albului: L. Szabó—Mikenas, Kemer 1939) se ajunge la poziția critică a acestei variante (vezi diagrama 5).

M. PAVLOV, V. GEORGESCU

Din teoria modernă a „Variantei Paulsen” din Siciliană

Este cunoscută tendința teoreticienilor de a „scoate de la arhivă” și a îmbunătăți diverse variante din apărarea Siciliană.

După varianta Nimzovici (2.Cf6) sau a dragonului, o serie de mari măștri ca Taimanov, Polugaevski, Korcinoi au readus în practica turneelor vechiul sistem Paulsen. Forma inițială a acestui sistem anume: 1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 a6 (vezi diagrama 1) are

dezavantajul vădit că lasă albului la alegere diverse scheme de atac foarte periculoase. De exemplu: a) 5.c4 Cf6 6.Cc3 Nb4 7.e5!? (mai bine decât 7. Nd2 0—0. 8.e5 N:c3!) 7...Ce4 8.Dg4 C:c3 9.a3 Nf8 10.b:c3 Da5 11.Dg3 d6 12.e:d6 N:d6 13.D:d6 Dc3+ 14.Rd1 cu atac puternic pentru alb, Liebert—Abrosin, meci prin corespondență U.R.S.S.—R.D. Germană; b) 5.Nd3 Cf6 6.0—0 Dc7 7.Cbd2 Cc6 8.C:c6 b:c6 9.f4 Nc5+ 10.Rh1 d6 11.Cf3 e5 12.f:e5 d:e5 13. Ch4! cu joc mai bun pentru alb. Stein—Pörtisch, Stockholm 1962, sau 5.Nd3 Dc7 6.0—0 Cf6 7.Ne3 b5? 8.a4 b4 9. Cd2 Nb7 10.c3 Cc6 11.Tel, cu joc mai

bun pentru alb, Holmov—Vasiukov, campionatul U.R.S.S. 1961.

Cea mai activă schemă de joc pentru alb pare să fie aceea din partida Tal-Filip. Curaçao 1962: 5.Cc3 Dc7 6.f4 b5 7.a3 Nb7 8.Df3 Cf6 9.Nd3 Nc5 10.Cb3 Ne7 11.0—0 12.Nd2 d6 și acum cu 13.Tae1! albul ar fi obținut un joc mai bun. În partidă, albul a jucat riscant 13.g4?! și după 13...d5! negrul a obținut avantaj.

Pentru a reduce posibilitățile albului de a alege diverse sisteme de atac, s-a recurs la forma „îmbunătățită” a apărării Paulsen, în următoarea ordine de mutări: 1.e4 c5 2.Cf3 e6 (Ce6) 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cc6 (e6), acum nu este bine 5.e4 Cf6 6.Cc3 Nb4! pentru că negrul are jucată mutarea mai utilă 4...Cc6 în loc de 4...a6. Această ordine de mutări tinde să împiedice pe alb să se așeze în cea mai bună configurație de atac, anume schema partidei Tal-Olafsson 1961, care o vom arăta mai jos.

În poziția care rezultă după mutările de mai sus, albul trebuie să se decidă între două linii clare de joc: I. Să exploateze slăbiciunea cîmpului d6 jucînd 5.Cb5; II. Să-și dezvolte normal figurile prin 5.Cc3.

I. 5.Cb5

Negrul este aproape forțat să răspundă 5...d6. Acum, ocuparea centrului prin mutarea 6.c4 s-a dovedit practic ineficace, datorită posibilității negrului de a „sparge” centrul prin d6—d5, după mutările Ne7, 0—0, b6, Nb7 de exemplu: 1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 e6 5.Cb5 d6 6.c4 Cf6! 7.C5e3 Ne7 8.Ne2 0—0 9.0—0 b6! 10.b3 Nb7 11.Nb2 d5! 12.c:d5 e:d5 13.C:d5 C:d5 14.e:d5 Cb4 16.Cc3 C:d5 cu egalitate rapidă. Lutikov-Taimanov, U.R.S.S. 1960 sau 5.Cb5 d6 6.c4 Cf6! 7.C1c3 a6 8.Cd4 Ne7 9.Ne2 0—0 10.

Albul are la dispoziție două continuări ale atacului: 8.D:e4 și 8.D:g7.

În partida Șianovski—Korelov albul a ales cealaltă continuare, 8.D:g7. După 8...N:c3+ 9.b:c3 D:c3+ 10.Re2 Euwe recomandă 10...b6 11.D:h8+ Re7 12.Ng5 C:g5 13.Df6+ Re8 14.Dh8+ cu șah etern, deoarece consideră că după 12.Na3+ d6 13.e:d6+ Rd7 negrul obține un atac puternic. Cum arată însă O'Kelly, albul poate juca 13.Cc6+! (în loc de e:d6+) D:c6 14.e:d6+ Rd7 15.Db2 Cc3+ 16.Rd2 Dd5+ 17.R:c3 Cc6 18.Nd3 Da5+ 19.Nb4 De5+ 20.Rb3 Cd4+ 21.Ra3 a5 22.Nc3 Dc5+ 23.Ra1 și ajungînd cu regele la adăpost albul a câștigat (Fuchs—Kauder, Leipzig 1960). Korelov a preferat 10...Cc6 dar nici această mutare nu s-a dovedit satisfăcătoare: 11.Cb5! D:c2+ (11...Cd4+ 12.C:d4 D:a1 13.Ne3!, sau 11...D:a1 12.D:h8+ Re7 13.Na3+) 12.Re1 d5 13.D:h8+ Rd7 14.D:h7 D:f2+ 15.Rd1 (Atacul regelui nu compensează turnul în minus) 15...a6 16.Nd3/a:b5 17.N:e4 d:e4 18.D:e4 Ta4 19.De2 Dc5 20.Nb2 Cb4 21.Dd2+ Cd5 22.Tc1 Te4 23.h4 Re3 24.h5 Ce3+ 25.Re2 Cf5 26.Thd1 Rf8 27.Dd8+ Rg7 28.Df6+ Rh7 29.D:f7 și negrul a cedat. O partidă în stilul „romantic” din a doua jumătate a secolului trecut, pe care am putea-o ușor atribui oricăruia dintre marii măștri ai combinației din generația lui Andersen!

grul nu mai are flancul damei slăbit 0—0 Nd7 11.Ne3 Db8! 12.f4 Td8 13. Del b5! 14.e:b5 C:d4 15.N:d4 e5 16.Ne3 a:b5 cu joc ceva mai bun pentru negru, Jilin-Taimanov, U.R.S.S. 1960.

Mai interesantă și mai greu de combătut este ideea ca după 5.Cb5 d6, albul să atace pionul d6 prin mutarea 6.Nf4. Acum poate urma: 6...e5! 7.Ne3 Cf6 8.C1c3 Ne6 9.Cd5 N:d5 10.e:d5 Ce7 11.c4 a6 12.Cc3 Cf5 13.Ng5 Ne7 14.Nd3 Cd4 15.Ne3 Cd7 16.0—0 0—0 17.f4! cu avantaj. Lutikov-Korcinoi, U.R.S.S. 1960, sau 7.Ne3 Cf6 8.C1c3 a6 9.Ca3 b5 10.Cd5 C:d5 11.e:a4 Ce7 12.c4 Cf5 13.Nd3 Ne7 14.Nd2 Nf6 15.0—0 e4 16.N:e4 N:b2, cu joc egal, Artchevici-Soloviov, U.R.S.S. 1960.

La un joc tăios duce 13.e:b5 Ce3 14.f:e3 Dh4+ 15.g3 De4 16.De2 D:e3+ 17.Ne2 Ng4, Kotov-Taimanov, al XX-lea campionat al R.S.F.S.R.

Sau mai încercat continuările: 7...Cf6 8.C1c3 a6 9.Ca3 Cg4? 10.Cc4 Ce3 11. Ce3, Fischer-Bazan, Argentina 1960.

Cea mai bună linie de joc pentru alb s-a întîlnit în partida Fischer-Pachman. 1960: 7.Ne3 Cf6 8.C1c3 a6 9.Ca3 b5 10.Cd5 C:d5 11.e:d5 Ce7 12.c4 Cf5 13.Nd2 Ne7 14.c:b5 Nf6 15. Ne2 e4 16.b6! 0—0 17.Cc4 Nd4 18. 0—0 N:b6 19.C:b6 D:b6 20.Nc3, cu avantaj evident pentru alb. Bine este și 8.Ng5! a6 9.N:f6 g:f6 10.Cc3 iar după 8...Ne6 9.C1c3 a6 10.N:f6 g:f6 11.Ca3, spargerea centrului prin d6—d5 nu mai este posibilă, albul avînd în ambele cazuri avantaj.

La 8.Ng5 Da5+ 9.Dd2 C:e4 10.D:a5 C:a5 albul obține avantaj cu mutarea simplă 11.Ne3. Acum, la 11...Rd8, urmează 12.N:a7 iar la 11... Rd7 12.C:a7.

Pentru a evita aceste continuări, cea mai bună cale de joc pentru negru este 7...a6 8.C5c3 Cf6 9.Ca3 Tb8! Acum este ineficace 10.Cd5 C:d5 11. e:d5 Ce7 12.c4 Cf5 13.Nd2 Ne7 și ne-

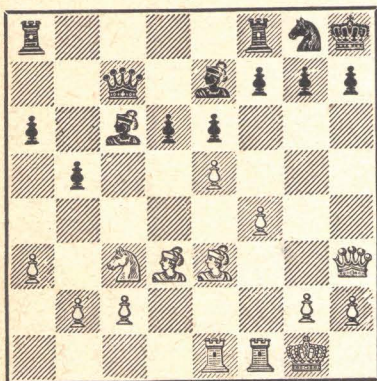
cu mutarea b7—b5. După 10.Ng5 b5 11.Cd5 Da5+ 12.Nd2 Dd8 13.Ng5 albul nu are decât remiza, prin repetarea mutărilor. Bivșev-Taimanov, camp. Leningradului 1961.

În concluzie este clar că pentru a spera în obținerea avantajului alb trebuie să adopte dezvoltarea normală.

II. 5.Cc3

După cum am amintit anterior, planul cel mai activ pentru alb este înținit în partida Tal-Olafsson, 1961, în care după mutările inițiale (1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cc6) s-a jucat: 5.Cc3 Dc7 6.Ne3 a6 7.a3 Cf6? 8.f4! d6 9.Df3 Ne7 10.Nd3 0—0 11. 0—0 Nd7 12.Tae1 b5 13.Dg3 Rh8 14.C:c6 N:c6 15.e5 Cg8 16.Dh3!, cu atac puternic (vezi diagrama 2).

2

Dezvoltarea nebulului la e2 este mai pasivă. După 5.Cc3 Dc7 6.Ne2 a6 7.Ne3 Cf6 8.0—0 Nb4! 9.Ca4 Nd6! 10.C:c6 b:c6 11.Cb6 Tb8 12.C:c8 T:c8 13.N:a6 Ta8 14.Nd3 N:h2+ 15.Rh1 Nf4! 16.Dd2 N:c3 17.D:e3 De5 18.e3, negrul a egalat ușor în partidele Kot-Taimanov, al XXX-lea campionat al U.R.S.S. și Matanovici-Doda, Varna 1962.

Care este cea mai bună ordine de mutări pentru alb și pentru negru?

Revenind la partida Tal-Olafsson, citată anterior, după 9.Df3 este slab 9...C:d4 10.N:d4 e5 11.f:e5 d:e5 12.Dg3 Nd6 13.D:g7 Tf8 14.D:f6 e:d4 15.Cd5!, cu avantaj pentru alb, Pavlov-Mieșă, campionatul R.P.R. pe echipe 1963. În partida Pavlov-Szabo, finala campionatului R.P.R. 1962, negrul a încercat să-și întărească jocul prin 12...C:d4, dar după 13.N:d4 e5 14.f:e5 d:e5 15. Dg3 Ne5 16.N:c5 D:c5 17.Rh1 De7 (nu 17...Rh8 18.T:f6) 18.Te3 Nc6 19.Tf5 albul a obținut atac puternic.

Pentru a egala și a evita linia de joc din partida Tal-Olafsson, negrul este obligat la mutarea 7...b5, o idee a lui Taimanov. Prima dată această încercare a eșuat, în partida Bronstein-Taimanov, al XXIX-lea campionat al U.R.S.S.: 8.C:c6 D:c6 9.Ne2 Ne5 10. Nd4! f6! 11.N:b5 a:b5 12.Dh5+ și D:c5 cu câștig de pion și avantaj clar. Planul bun pentru negru s-a jucat în partida Honfi-Popov, București 1962: 8.C:c6 D:c6 9.Ne2 Nb7! 10.Nf3 Dc7 11.e5 Tc8! 12.0—0 N:g3 13.D:f3 d5! 14.e:d6 N:d6 15.Nd4 Cf6! 16.Tfel Dc6!, cu joc egal. De asemenea, în partida Sjanovski-Popov, București, 1962, după

9.Ne2 Nb7 10.0—0 Tc8 11.Nd4 Dc7 12.f4 d6 13.Rh1 e5! 14.f:e5 d:e5 15. C:b5 a:b5 16.N:b5+ Nc6 17.N:c6+ D:c6 18.N:e5, sacrificiul de figură s-a dovedit incorect, negrul obținând joc cel puțin egal.

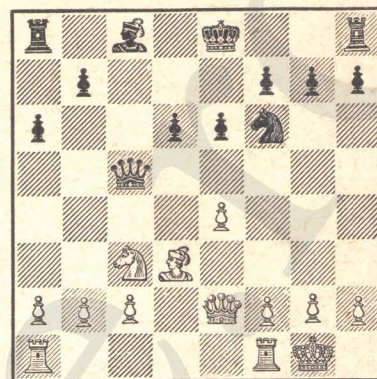
La Olimpiada de la Varna, în partida Spasski-Darga s-a jucat 7...b5 8.Ne2 Nb7 9.f4 Cf6 10.Nf3 d6 11.0—0 Ca5? 12.De2 Cc4 13.e5!, cu avantaj pentru alb. Boleslavski recomandă ca satisfăcător pentru negru 11...Ne7 12.De2 0—0, intrind în varianta Scheweningen, în care albul are nebulul la f3, și nu la d3 unde ar sta mai activ.

Din punct de vedere al autorilor acestui articol, planul de jos cel mai bun pentru alb este în ordinea de mutări: 1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cc6 5.Cc3 Dc7 6.Ne3 a6 7.Nd3 Cf6 8.0—0 C:d4 9.N:d4 Nc5 10.N:c5 D:c5 11.De2 d6 (vezi diagrama 3).

Această poziție este apreciată de teorie ca fiind complet egală. La Olimpiada de la Varna, în partida Dückstein-Pachman s-a văzut însă că resursele albului sînt mult mai mari decît ale negrului: 12.Rh1 b5 13.f4 Nb7 14.e5! d:e5 15.f:e5 Dc7 16.Tae1 b4? 17.Ce4 D:e5 18.Dd2 Dc7 19. D:b4 N:e4 20.D:e4 Cb6 21.a4 cu șanse bune de atac pentru alb. În loc de 11.De2 merită atenție și planul de joc cu 11.Ca4! Dc7 12.c4! d6 13.Te1 cu avantaj de spațiu pentru

Planul de joc 1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cc6 5.Cc3 Dc7 6.g3 pare cam pasiv. Rezultatul bun obținut de alb în partida Fischer-Tal, Bled 1962,

3

nu este convingător, deoarece negrul a jucat slab 6... Cf6?, permițînd albului să obțină avantaj după 7.Cdb5 Db8 8.Nf4! Se pare că la un joc corect negrul egalează relativ ușor. În partida Stein-Korcinoi, campionatul U.R.S.S. pe echipe 1962, s-a ajutat astfel: 1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 e6 5.Cc3 a6! (mai tare decît 5...Dc7) 6.g3 Nc5! 7.Cb3 (slab este 7.Ne3 Df6!) 7...Ne7 8.Ng2 Cf6 9.0—0 0—0 10.f4 d5! 11. e:d5 Db6+ 12.Rh1 Td8 13.f5 e:d5 14. De2 d4! 15.Ce4 cu joc egal.

În concluzie ultimele partide jucate în turneele internaționale arată că negrul are din ce în ce mai multe greutăți în Varianta Paulsen, trebuind să joace extrem de precis pentru a evita intrarea în dezavantaj.

PARTIDE și FINALURI

DIN PARTIDELE MARILOR MAESTRI

În ultimii ani fostul campion mondial Vasili Smislov pare să treacă printr-o perioadă de relativ declin (în comparație cu excepționalele succese pe care le-a înregistrat timp de peste un deceniu. — 1946—1958). Locul II sau III într-un concurs internațional pare puțin pentru un jucător care a câștigat de două ori turneul candidaților! Partidele lui Smislov păstrează însă acea claritate și eleganță a stilului care amintește de epoca de strălucire a lui Capablanca. În momentul de față, cînd acest stil — pozițional, doar cu unele „poante” combinate — este din nou în plină actualitate, datorită succeselor lui Petrosian, nu este lipsit de interes să analizăm o partidă recentă a lui Smislov, care scoate în evidență părțile lui pozitive (siguranță, claritate, finețe), dar și lipsurile (primejdia aproape permanentă a remizei...).

103. GAMBITUL DAMEI ACCEPTAT S. Gligorici V. Smislov Hastings 1962/63

1.d2—d4
2.c2—c4
3.Cg1—f3
4.e2—e3

d7—d5
d5:c4
Cg8—f6
Nc8—g4

De obicei dezvoltarea nebulului la g4 în Gambitul Damei acceptat era precedată de mutarea a7—a6 (variante Alehin). În ultimul timp însă s-a încercat cu succes să se renunțe la această mutare, care în unele cazuri poate constitui o pierdere de timp.

5.Nf1:c4

Intercăderea mutării 5.h3 nu dă nimic albului, de ex. 5... Nh3 6.N:c4 e6 7.Db3

N:f3 8.g:f3 Dc8 9.f4 c6 10.Cc3 Ne7 11.e4 0—0 12.Ne3 a5 13.Tc1 Nb4 14.Nd3 Ca6 și negrul are un joc bun (Șişkin—Spasski, 1960).

5...
6.Dd1—b3
7.g2:f3
8.Cb1—c3

e7—e6
Ng4:f3
Cb8—d7
...

Cîștigarea unui pion prin 8.D:b7 lasă negrului o inițiativă puternică, de ex. 8... c5 9.Tg1 (sau 9.Cc3 Ne7) g6 10.Cc3 Ne7 11. d:c5 C:c5 12.Dc6+ Rf8 13.f4 Cfe4! 14.Na6 Tb8 ± (Hodoș—Tal, 1962). Tal a încercat și cu albul, contra lui Sianovski (XXX camp. al U.R.S.S.) luarea la b7, dar după 9.d:c5 N:c5 11.f4 0—0 12.Df3 De7! 13.Nb3 Nb4! 14.Nd2 Cc5 15.Nc2 Na5 16.Tb1 Tfd8, negrul a obținut joc mai bun.

8. ... Cd7—b6
9.Nc4—e2 Nf8—e7
10.Nc1—d2 ...

Nimic nu obține albul prin 10. 0—0 0—0 11.Td1 Db8 12.e4 c5 13.d:c5 N:c5 14.f4 e5 15.f5 a6 16.Ne3 N:e3 17.f:c3 Da7 18.Rf2 Tac8 19.Rf3 Cbd7 cu jor bun pentru negru (Alatorzev—Zabarov, Ialta 1962).

10. ... 0—0
11.Ta1—d1 c7—c5

După dispariția pionului d4 negrul obține o dezvoltare armonioasă a pieselor, ceea ce îi asigură perspective foarte bune în jocul de mijloc pozițional care urmează. După cum arată Smislov, „în varianta 3...Cf6 și 4...Ng4 planul liniștit de dezvoltare este prea puțin promițător pentru alb”.

12.d4:c5 Ne7:c5
13.0—0 Ta8—c8
14.Rg1—h1 Dd8—c7
15.Tf1—g1 Tf8—d8
16.Cc3—b5 De7—b8
17.Nd2—c3 Td8:d1

Pentru a putea juca Cb5 negrul trebuie să schimbe întâi turnurile, deoarece altfel albul ar fi putut răspunde 18. T:d5! Albul încearcă să organizeze un atac pe flancul regelui, folosind coloana „g” și diagonala al-b8. La aceasta negrul răspunde cu o clasică concentrare de forțe în centru. Planul negrului este de a simplifica treptat jocul pentru a intra într-un final favorabil (poziția de pioni superioară).

18.Db3:d1 Cb6—d5
19.Nc3—d2 a7—a6
20.Cb5—c3 Tc8—d8
21.Cc3:d5 Cf6:d5
22.Dd1—c2 Nc5—e7
23.f3—f4 Db8—d6
24.Tg1—d1 Cd5—b1

Albul a trebuit să renunțe la intențiile sale agresive pe flancul regelui și acum, prin această manevră interesantă, negrul obține schimbul damelor. Nu merge acum 25.N:b4 din cauza 25...D:b4 26.T:d8+ N:d8 27.Dc8 Dd2 și negrul are contrajoc.

25.Dc2—e4 Dd6—c6
26.De4:c6 Cb4:c6
27.Rh1—g2 f7—f5
28.a2—a3 Nc7—f6
29.b2—b3 Nf6—b2
30.a3—a4 Rg8—f7
31.Rg2—f1 Nb2—a3
32.Nd2—c3 Td8:d1+
33.Ne2:d1 Na3—b4
34.Nc3—b2 ...

Negrul și-a realizat consecvent planul de simplificare. Avantajul său în acest final este minimal, dar el cere totuși din partea albului un joc foarte exact pentru a menține echilibrul. Gligorici apreciază însă greșit poziția și, considerând probabil că perechea de nebuni constituie aici o forță, adoptă un plan greșit.

34. ... g7—g6
35.Nd1—f3 Cc6—a5
36.Nh2—e5 Rf7—e7
37.Ne5—c7? ...

Cu mutarea modestă 37.Nd1 albul ar fi putut, probabil, să se apere cu succes.

37. ... Ca5:b3
38.Nf3:b7 Re7—d7!

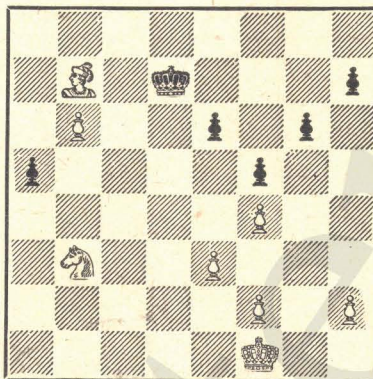
La 38...Ce5 albul ar fi putut răspunde 39.Nc6. Acum, cel mai bine ar fi fost 39. Ne5 Ce5 40.Nf3 C:a4 41.Ne2 Ce5 42.Nd4

a5 43.N:c5 pierzând un pion dar obținând nebuni de culori diferite. Fiind și în criză de timp, Gligorici perseverează pe drumul greșit pe care a pornit și intră într-un final pierdut.

39.Nc7—b6?
40.a4—a5
41.a5:b6

Nb4—c5
Nc5:b6
a6—a5

Vezi diagrama. Ambele părți au cîte un pion liber și cel alb este chiar mai avansat, dar diferența între poziția regilor este decisivă. În timp ce regele negru se află aproape de pionul liber al albului, regele alb nu poate ajunge pionul negru. Pentru a-l opri albul trebuie să mute nebulul, după care își pierde pionul liber.

De la turnee și meciuri

104. APARAREA SICILIANA

Alexandra Nicolau Milunka Lazarevici
Meciul feminin R.P.R. — R.S.F.I.
Timișoara 1933

1.e4 c5 2.Cf3 Cc6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Dc7 (Cunocuta variantă a marelui maestru Flohr) 5.Ne3 e6 6.a3 Cf6 7.Cc3 a6 8.f4 (Cu ultima mutare, o propunere a marelui maestru sovietic Vasiukov, albul joacă sistemul considerat cel mai bun în ultima vreme) 8...d6! (La 8...d5 urmează 9.Df3 Ne7 10.Nd3 și se ajunge la o poziție cunoscută din varianta Scheveningen favorabilă albului. La 8...C:d4 urmează 9.N:d4! după care negrul acceptînd sacrificiul de pion „f4”, atacul albului devine foarte periculos. De ex.: 9...D:f4 10.g3 Dc7 11.e5! Cd5 12.C:d5 e:d5 13.Ng2. Mai slab 9.D:d4 unde negrul egalează cu ușurință după 9...Cg4 10.Nd2 Dc5 11.D:c5 N:c5 12.Cd1 d6 13.Ne2 Cf6 14.Cc3 Nd4 Janovski-Olafsson Stockholm 1962). 9.e5 C:d4 10.N:d4 Cd7 11.Nd3 Nc5 12.N:c5 D:c5 (Ceva mai bine era 12...C:c5 deși și atunci negrul avea probleme cu găsirea unei dezvoltări normale a nebulului damei) 13.Ce2! b5 14.c3 h5 15.Cd4 Nb7 (Poziția albului este foarte bună. Piese sale ușoare ocupă cele mai bune cimpuri din centru și el în continuare nu are de găsit decît felul cum va trebui deschisă poziția) 16.De2 g6 (Se amenință 17.f5) 17.Tf1 De7 18.Td1 0—0? (O greșală care va compromite definitiv partida. Cu ultima mutare, negrul a dat o țintă precisă de atac albului. Negrul jucînd 18...Cc5 urmat de 19...Ce4 ar fi reușit în mare măsură să mai echili-

42.Nb7—a6 Rd7—c6
43.Na6—c8 ...

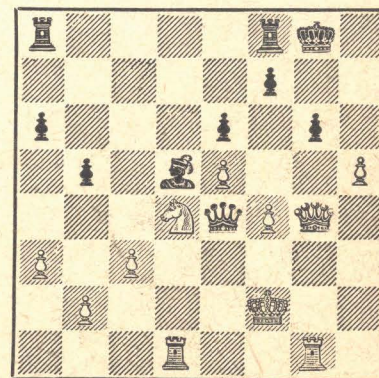
Sau 43.b7 Rc7 44.Re2 Cc5 45.Nc4 R:b7 46.f3 Rc6 47.e4 f:e4 48.f:e4 C:e4 49.N:e6 a4 și negrul câștigă. Acum nu este bine 43...Cc5 din cauza 44.b7 Rc7 45.Re2 și albul capătă șansa de remiză.

43. ... a5—a4
44.Nc8:e6 Cb3—c1
45.Nf1—e1 a4—a3
46.Re1—d2 a3—a2
47.Ne6:a2 Cc1:a2
48.Rd2—d3 Rc6:b6
49.Rd3—d4 Rb6—c6
50.Rd4—e5 Ca2—b4
51.Re5—f6 ...

Încercarea albului de a pătrunde spre pionii negri cu regele nu este suficientă, deoarece nu duce decît la luarea unui singur pion. Nu dădea nimic nici 51.f3 Cd3+ 52. Rf6 Rd5 53.h4 Ce1 54.h5 C:f3 55.h:g6 h:g6 56.R:g6 Re4 și negrul câștigă.

51. ... Rc6—d5
52.Rf6—g7 Rd5—c6
53.Rg7:h7 Re6—f6
54.h2—h4 Cb4—d3
55.f2—f3 Cd3—e1
56.e3—e4 Ce1:f3
albul cedează

O partidă aparent foarte simplă, dar cu un conținut bogat.

ajutau. La 27...Rg7 putea urma fi 28. h:g6 D:g6 29.C:e6+, fie ca cea mai corectă continuare 28.Td1 Dd3 29.Tg1!

Dd2+ 30.Te2 și dama neagră nu mai poate apăra câmpul „g6”. 28.Tde1! și negrul a cedat.

Comentarii de Victor C'ociltea
maestru internațional

105. INDIANA REGELUI

I. Averbach M. Taimanov
Jucată în al 13-lea meci
Leningrad—Moscova

1.c4 g6 (Mutarea aceasta este preferată în ultimul timp împotriva 1.c4 deoarece ea permite negrului o mai mare libertate în alegerea apărării, în raport cu continuarea pe care o alege albul) 2.d4 Cf6 3.Cc3 Ng7 4.e4 0—0 5.Ne3 d6 6.f3 Cc6 (Cel mai nou sistem de combatere a vechiului atac Sämisch) 7.Dd2 a6 8.0—0 Nd7 9.Nh6! (În atacurile împotriva pozițiilor de acest tip are o mare importanță schimbarea nebunului din fianchetto. De aceea, Averbach exprimă părerea că poate ar fi fost mai bine pentru negru să joace Te8 la mutarea precedentă, pentru a păstra nebunul) 9...b5 10.h4 e5 (Această relativă stabilizare a centrului este necesară pentru a permite deplasarea calului c6) 11.N:g7 R:g7 12.Cge2 Ca1? (Cu aceasta negrul câștigă un pion dar se expune unui atac foarte puternic. Mai prudent era 12...h5 pentru a preîntâmpina operațiile albului pe flancul regelui) 13.Cg3! C:c4 14.N:c4 b:c4 15.h5 De7 (Se pare că poziția aceasta a fost avută în vedere de către ambii jucători, fiecare apreciind-o însă altfel. Continuarea partidei arată că Taimanov a supraestimat resursele apărării) 16.f4! Tab8 17.d:e5 (Averbach arată că după 17.f:e5 d:e5 18.h:g6 f:g6 19.d:e5 D:e5 20.Dh6+ Rf7 21.T:d7+ C:d7 22.D:h7+ Re8 23.D:g6+ Rd8 nu a văzut cum s-ar mai putea întări poziția albului și de aceea a preferat continuarea din partidă) 17...d:e5 18.f5 Th8 (Pentru a para amenințarea 19.h:g6 urmat de Dh6+) 19.f:e6 (După 19.h6+ Rf8 albul ar fi obținut întreruperea legăturii dintre turnurile negre, ceea ce constituie desigur un avantaj pozițional apreciabil. Continuarea atacului este însă mult mai tentantă, deși albul trebuie să țină seama de un eventual contraatac pe celălalt flanc) 19...h:g3 20.Dg5 (Cu amenințarea Td1!) 20...Db4 (La încercarea 20...T:b2 albul ar fi răspuns 21.T:d7!) 21.Td2 Tb6 22.Tf1 Thb8 (Vezi

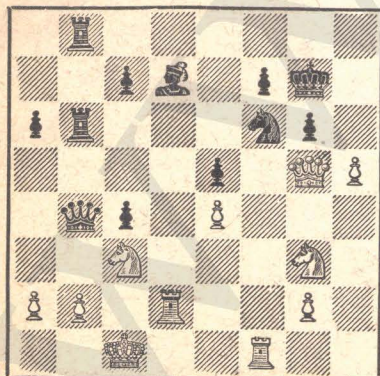
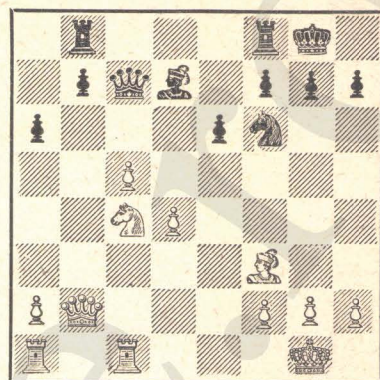

diagrama. Negrul se apără ingenios și întinde adversarului o cursă rafinată: la 23.h6+ Rh8 24.T:f6 ar fi urmat 24...D:c3+! și negrul câștigă!) 23.D:e5 Te6 24.D:c7 Tb7 25.Df4 Nc6 (25...Tec6 26.Tf3 cu amenințarea e4—e5) 26.h:g6 f:g6 27.Dg5 Ch7 28.Ch5+ Rh8 29.Dh6 De7 (Negrul face tot ce este posibil pentru a para amenințările. În plus, albul a intrat într-o foarte mare criză de timp...) 30.Cf4 Df7 31.Tfd1 (Câștiga simplu 31.Td8+ Ne8 32.C:g6+!) 31...Tf6 32.Td8+ Ne8 33.Ccd5 c3 (Crisa de timp își spune cuvântul și la negru) 34.C:f6 c:b2+ 35.Rb1 și negrul a cedat (deși albului, cum au stabilit arbitrii, nu-i mai rămăseseră decât 20 de secunde pentru efectuarea ultimelor 5 mutări).

106. GAMBITUL DAMEI

L. Pachman J. Fichtl
Campionatul R. S. Cehoslovace, 1963

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Cf3 Cf6 4.e3 (Întinzând dezvoltarea calului la c3 albul evită varianta de Meran și nu-și dezvoltă încă planurile) 4...a6? (Mutarea aceasta este folosită în multe variante ale Gambitului Damei, dar nu în toate. Acum albul are posibilitatea de a alege o continuare în care mutarea a7—a6 este o pierdere de timp. Corect era, à la Tarrasch, 4...c5, după care 5.b3 nu mai merge din cauza 5...c:d4 6.e:d4 Nb4+ 5.b3 Nb4+ 6.Cbd2 c5 7.Nb2 c:d4 8.e:d4 d:c4 9.b:c4 Ce4 10.Nd3 C:d2 11.C:d2 (Negrul a obținut o oarecare simplificare a jocului și poziția sa nu prezintă slăbiciuni. În schimb își spune cuvântul întărirea în dezvoltare și inferioritatea în centru, unde stăpinesc pionii „atârnați” ai albului) 11...Da5 (La 11...Dg5 albul poate răspunde, după Pachman, cu 12.Re2! de ex. 12...D:g2 13.Ne4 urmat de Da4+; sau 12...N:d2 13.D:d2 D:g2 14.Tag1 Dc6 15.d5! e:d5 16.N:g7 Tg8 17.N:h7 D:c4+ 18.Re1 și câștigă calitatea. La 11...Cc6 ar fi putut urma 12.0—0! N:d2 13.D:d2 C:d4 14.De3, sau 12...C:d4 13.Dg4! cu avantaj pentru alb) 12.Dc2 Na3 (Sau 12...Cc6 13.a3 N:d2+ 14.D:d2 D:d2+ 15.R:d2 cu avantaj pentru alb) 13.0—0 N:b2 14.D:b2 0—0 15.Ne4 Dc7 16.c5! (Pionii „atârnați” trebuie să înainteze numai atunci când aceasta aduce după sine un avantaj concret. În cazul de față planul albului este de a fixa pionul slab de la b7 și de a-l ataca folosind coloana semideschisă „b”) 16...Cd7 (Ceva mai bine ar fi fost Cc6) 17.Cc4 Tb8 18.Tfc1 (Pentru a împiedica încercarea de liberare prin b7—b5 la care ar urma acum 19.c:b6 C:b6 20.Ce5) 18...Cf6 19.Nf3 Nd7 (Vezi diagrama) 20.Db6! (Prin manevra aceasta albul obține schimb favorabil al pionului b7 pentru pionul d4, după care pionul său ajuns la b6 devine o forță) 20...D:b6 21.c:b6 Tfd8 (Încercarea de a juca 21...Nc6 duce repede la pierderea după 22.N:c6 b:c6 23.a4 urmat de 24.a5) 22.Ca5 Ne8 23.C:b7 T:d4 24.Tab1 Rf8 (24...Cd5 25.Cd6; 24...Nb5 25.Cc5 T:b6? 26.a4) 25.Cc5 Cd7 26.b7 C:c5 27.T:c5 Re7 28.Tbc1 Tb4 29.Tc8 T8:b7 30.N:b7 T:b7 31.Tsc7+ T:c7 32.T:c7+ Rf6 (Pentru

pionul liber negrul a trebuit să dea calitatea. Finalul care urmează este instructiv) 33.Ta7 Nb5 34.f4 (Chiar marii maeștri greșesc în realizarea tehnică a avantajului material. Pachman arată că era mai bine f2—f3 urmat de centralizarea regelui) 34...Nc4 35.a3 h6 36.Rf2 g5 37.Re3 (Din nou o inexactitate. Trebuie 37.g3 pentru a nu permite negrului obținerea unui pion liber) 37...g:f4+ 38.R:f4 Rg6 39.a4 f6 40.g3 Ne2 41.Tc7 Nd1 42.a5 Ne2 43.Te7 Nc4 (În această poziție partida s-a întrerupt. Planul de câștig al albului găsit de Pachman constă în forțarea înaintării e6—e5 după care pionii de pe flancul regelui înaintază la g4 și h4 amenințând mat prin h4—h5+ și Tg7. Aceasta obligă pe negru să joace h6—h5, după care albul obține un pion liber pe coloana „h”. Acest pion liber este schimbat pentru pionul f6, după care cade pionul e5. În sfârșit, regele alb se îndreaptă spre b7, după care se sacrifică calitatea și pionul „a” decide) 44.Re4 e5 45.g4 Nf1 (Sau 45...Ne2 46.h3! Nf1 47.h4) 46.h4 h5 47.g:h5+ R:h5 48.Te6! (O greșeală ar fi fost 48.Rf5 din cauza Nd3+ 49.R:f6 e4 remiză) 48...Rg6 49.h5+! Rf7 (La 49...R:h5 albul și-ar fi realizat planul arătând la mutarea a 43-a) 50.h6 R:e6 51.h7 negrul cedează.

PE SCURT!

107. APĂRAREA FRANCEZĂ

Damianovici Reggio Emilia, 1963

Rabar

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Cf6 4.e5 Cfd7 5.f4 c5 6.D:e5 Ce6 7.Cf3 a6 8.a3 N:c5 9.Nd3 Dc7 10.Nd2 b5 11.Cg5 Cb6! 12.Dh5 g6 13.Dh6 Nf8 14.Dh3 Ce4 15.N:c4 b:c4 16.Cd1 Nb7 17.Ce3 0—0 18.c3 Nc5 19.Td1 Rb8 20.0—0? h6! 21.Cf3 d4 22.c:d4 C:d4 23.C:d4 T:d4! 24.Nc1 T:d1 25.T:d1 Td8 26.Dg4 Td3! 27.Td3 e:d3 28.Dd1 Dc6 29.Rf1 De4! 30.Df3 D:f3+ 31.g:f3 N:f3 32.Re1 Nd4 33.Cc4! Ng1! 34.Cd6 N:h2 35.Rf2 Nd5 36.C:f7 h5 37.Re3 h4 38.Rd3 h3 39.C:5 Ng2 40.Ne3 Ng3 41.Ng1 N:f4! 42.C:e6 h2 43.N:h2 N:h2 44.Cf8 g5 45.e6 Nd6 și albul a cedat.

108. GAMBITUL DAMEI

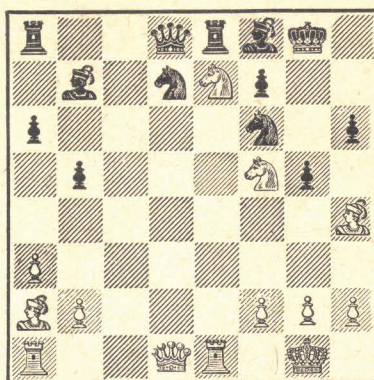
Taimanov Novopasîn
Campionatul U.R.S.S., 1962

1.d4 d5 2.c4 d:c4 3.Cf3 Cf6 4.Da4+ c6 5.D:c4 Ne4 6.Cbd2 Cbd7 7.g3 Da5 8.Ng2 e5 9.0—0 Nd6 10.Db3! e4 11.D:b7 0—0 12.D:c6 Nb4! 13.Ce5! Tac8 14.Cc4 T:c6 15.Ca5 C:c5 16.d:e5 Na5 17.f3 e:f3 18.e:f3 Ne8! 19.e:f6 Te8 20.Nf4 Tc2 21.Tfc1 T:b2 22.Ne5 Td2 23.f4 g:f6 24.N:f6 Nc5 25.Rh1! T:g2 26.R:g2 h5 27.h3 Ne4+28.Rh2 Nf3 29.Tc2 Te6 30.Nd4 b4 31.Tg1 Rh7 32.g4 Nd8 și negrul a cedat, fără să mai aștepte răspunsul albului.

109. GAMBITUL DAMEI

L. Pachman Novak
Campionatul R. S. Cehoslovace
1933

1. d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cf3 c5 4.e3 c:d4 5.e:d4 d5 56.Cc3 d:c4 7.N:c4 (O poziție foarte cunoscută la care se poate ajunge fie din apărarea Tarrasch ca în partida de față, fie din varianta Pannov a apărării Caro-Kann sau chiar din varianta Steinitz a Gambitului DAMEI. Slăbiciunea pionului izolat central al albului este compensată suficient de jocul activ al figurilor ușoare dezvoltate armonios) 7...Ne7 8.0-0 9. Te1 a6 (Mai adecvat poziției era planul ce începea cu manevrele 9... Cb7 urmat de Cb6 și Nc8-d7-c6 cu ocuparea definitivă a importanțului cîmp „d5”). 10.a3 b5 11.Na2 Nb7 12.Ng5 h6?! (O slăbire fără sens a rocadei) 13. Nh4 Cb7 14.d5! (Excelent jucat! Sacrificînd un pion albul va obține frumoase șanse de atac pe flancul regelui) 14... e:d5 (Nu mergea 14...Cd5? din cauza 15.N:d5! N:d5 16.N:e7 și albul rămîne cu o figură în puls. După 14...N:d5 15.C:d5 e:d5 16.Cd4 albul susținea o poziție asemănătoare celei din partidă, cu lipsa Nd7 și a Cc3 lucru foarte important pentru negru, plan ce dădea cred cele mai bune șanse de apărare) 15.Cd4 Te8 (La 15...Cb6 putea urma 16.Cf5 Nc5 17.b4 Nd6 18.Df3 cu amenințarea 19.C:h7+ și cu joc bun pentru alb) 16.Cf5 Nf8 (La 16...Nc5 urma 17.Dd2) 17.C:d5! (Începutul unor complicații, cu combinații departe calculate de alb) 17...g5 (La 17...Te1+ putea urma: 18.D:e1 g5 19.Cde7+1 N:e7 20.C:e7+ Rf8 21.Cf5 g:h4 22.Db4+ Rg8 23.C:h6+ Rg7 și acum 24.C:f7 urmat de D:h4 sau 24.Cf5+ Rg8 25.D:h4 Ch7 26.N:f7+ și albul avea compensație pentru figura sacrificată) 18.Cde7+! Rh8 (La 18...T:e7 urma 19.T:e7 N:e7 20.C:h6+ Rg7 21.C:f7 Db6 22.N:g5 Dc6 23.Nh6+Rh7 24.Dd3+ și albul recîștigă figura, trebuind să cîștige mai departe) 19.Ng3 N:e7 20.C:h6 Tf8 21.C:f7+ T:f7 22.N:f7 Rg7 23.Na2 Cc5 24.D:d8 N:d8 (Lupta turnului alb împotriva celor două figuri ușoare se

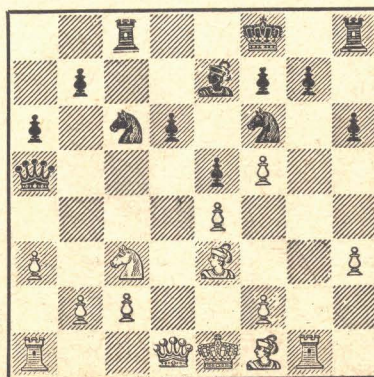

arată favorabilă lui, datorită poziției active ocupate de celelalte piese albe și îndeosebi datorită poziției nesigure a regelui negru) 25. Tad1! Cc4 26.Ne5 Rg6 (Se amenință 27.Td7+) 27.Nb1 Rh5 28.f3 Nb6+ 29.Nd4 (La 29.Rf1 urma 29...Tf8) 29...N:d4+ 30.T:d4 Ce5 31.Td6 Tf8 (La 31...Ced7 urma 32.Te7! și negrul pierde de asemenea repede datorită amenințărilor 33.Th7+ C:h7 34.g4+ Rh4 35.Th6 mat sau 33.T:f6 C:f6 34.T:b7 cu cîștig ușor) 32.Te7 Te8 33.Th7+ C:h7 34.g4 și negrul a cedat.

112. APĂRAREA SICILIANĂ

Karakaljici Sokolov
Campionatul Iugoslaviei, 1963

1.e4 c5 2.Cf3 d6 3.d4 c:d4 4.C:d4 Cf6 5.Cc3 a6 (În această poziție albul are la dispoziție foarte multe continuări, din care menționăm ca mai importante: 6.Ne2 6.Ng5 6.g3 6.f4 6.Cb3 6. Nc4. Toate aceste mutații au fost cercetate amănunțit de teorie și astăzi avem la dispoziție un vast material de partide jucate în ultimii cincisprezece ani. Mai puțin cercetată este continuarea din această partidă) 6.h3 (Readusă în actualitatea șahistă cu mult succes de R. Fischer. Cu toate aparențele sale liniștite, reprezintă semnalul unui atac foarte puternic pe flancul regelui) 6...e5 (Negrul se apără cu varianta Najdorf — Opocenski. De altfel, în stadiul actual al teoriei nu se știe care ar putea fi cea mai bună linie de joc a negrului) 7.Cde2 Ne7 8.g4 h6 9.Cg3 Cc6 10.Ne3 Ne6 11.Cf5 (Este remarcabilă manevra calului: Cd4—e2—g3—f5, care demonstrează

PE SCURT!

110. APĂRAREA SICILIANĂ

I. Bilek L. Lengyel
Campionatul R.P. Ungare, 1963

1.e4 c5 2.Cf3 e6 3.Cc3 Cc6 4.d4 c:d4 5.C:d4 a6 6.a3 C:d4 7.D:d4 Ce7 8.Nf4 Cc6 9.De3! d6 10.0-0-0 Dc7 11.Ne2 Ce5 12.Dg3 Nd7 13.Td4 0-0-0 14.Thd1 f6? 15.h4 Rb8 16.Rb1 Tg8 17.Ca2 Ne7 18.Db3 Ra8 19.Cb4 Nc8 20.Nc4! g5? 21.N:c6! N:c6 22.De6 g:f4 23.Cd5 Db8 24.C:e7 Tg2 25.T:d6 Tf8 26.Cd5 Tf2 27.C:f6 Dc8 28.D:e5 D:c2+ 29.Ra1 Negrul cedează.

111. APĂRAREA FRANCEZĂ

Hennings Uhlmann
Campionatul R. D. Germane, 1963

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cd2 Cf6 4.d5 Cfd7 5.Nd3 c5 6.c3 Cc6 7.Cc2 Db6 8.Cf3 c:d4 9.c:d4 f6 10.e5 C:f6 11.0-0 Nd6 12.Nd2 0-0 13. Nc3 Nd7 14.Dd2 Tae8 15.Tae1 Te7 16.Cg3 Cg4 17.h3 Ch6 18.Nb1 N:g3 19.f:g3 c5 20. Dg5 Cf7? 21.Dh5 e4 22.Dd5! e:f3 23.T:e7 C:e7 24.D:d7 Cc6 25.Rh2 f:g2 26.R:g2 Dd8 27.T:f7! T:f7 28.N:h7+ R:h7 29.D:f7 C:d4?? 30.Dh5+ Rg8 31.De5! și albul a cedat.

planul strategic al albului. Negrul este, practic, obligat să plimbe nebulul de cîmpuri albe) 11...N:f5 12.g:f5 (Acum albul și-a format coloana de atac asupra regelui, iar negrul încearcă contraacțiuni pe flancul damei) 12...Tc8 13.Tg1 Rf8 14.a3 (Important pentru a împiedica combinația de eliberare: 14...d5 15.e:d5 Cb4 sau 15.C:d5 C:d5 16.e:d5 Cb4) 14...Da5 (Vezi diagrama) 15. Tg3! (Cu aceasta albul apără orizontală a 3-a și întinde negrului o frumoasă cursă care îi va aduce avantaj material) 15...Ce4?! (Mai greu ar fi fost pentru alb să arate sursele sale de atac după 15...b5! De ex. 16.Ng2 b4 17.Cd5! C:d5 18. D:d5 D:d5 19.e:d5 Cd4! 20.N:d4 e:d4 21.Ne4! Cu un final complicat în favoarea albului) 16.Dg4! (Dublul atac pe e4 și g7 obligă pe negru la varianta din partidă) 16...C:g3 17. f6! (Poanta: se amenință D:c8, D:g7+ și f:g7+) 17...Cf5 18.f:g7+ C:g7 19.D:c8+ Dd8 20.D:b7 Cd4 21. 0-0-0 Cg15 22.a6 (După ce s-a lichidat încurcăturile, albul a rămas cu un pion în plus și avantaj pozițional) 22...Ce3 23.f:e3 Ng5 24.Cd5 Cf5 25.Tf1 Ce7 26.Nc4 Th7 27.Rb1 Tg7 (Negrul s-a apărât cît se poate de bine și albul nemaiașind alte șanse de atac trece partida într-un final cîștigat) 28.C:e7 D:e7 (După 28...N:e7 29.Dd5 De8, decide marșul pionului „a”) 29.Db8+ Dd8 30.D:d8 N:d8 31.Nd5 Nb6 32.e4 Re7 33.Tf3 Nd4 34.Ra2 f6 35.b4 (Practic, albul are 2 pioni legați în plus, pionii negrului fiind blocați de formația Nd5 și Pe4) 35...Tgl 36.c3 Nb6 37.a4 Tg2+ 38.Rb3 Tgl 39.Rc4 Nd8 40.Rb5 Rd7 41.a5 Rc7 42.Ra6 și negrul cedează.

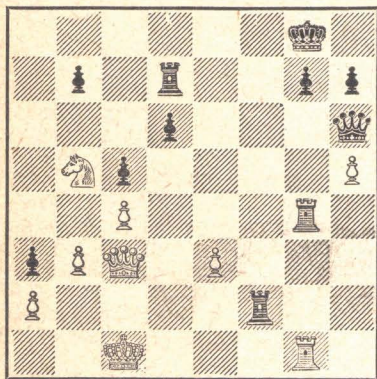
Comentarii de ing. M. Rădulescu
maestru al sportului

113. APĂRAREA OLANDEZĂ

Polugaevski Guimard
Mar del Plata, 1962

1.d4 e6 2.c4 f5 3.Cc3 Cf6 4.Ng5 Ne7 (O continuare solidă; pentru un jucător mai întreprinzător se recomandă 4...Nb4) 5.e3 0-0 6.Dc2 (O idee nouă; manevra clasică pentru negru în apărarea olandeză constă în aducerea damei pe cîmpul h5, prin e8, cu scopul de a presa asupra flancului regelui alb, în cazul cînd acesta va face rocada mică. Polugaevski vrea să dejoace această manevră, efectuînd rocada mare, un plan, după cum se va vedea, nu fără primejdii pieselor albe) 6...De8 7.Cf3 d6 8.0-0-0 Cc6 9.d5 Cb4 10.Db3 Ca6 (Cu intenția de a ocupa importanțul cîmp c5; totodată negrul amenință să ocupe centrul prin 11...e5) 11.d:e6 Cc5 12.Dc2 C:e6 13.Nh4 Cc5 (Era mai energic 13... Dh5, cu amenințarea g5) 14.Cd4 Dh5 15.Ng3 a5! 16.Ne2 Dg6 17.Nh4 Dh6 18.Ng3 Dg6 (Negrul are intenții pașnice, însă nu și albul) 19.Nf3 a4! 20.h4 a3! 21.b3 (21.b:a3 sau 21.b4 Ca6 22.Db3 c5! ar fi în avantajul negrului) 21...Cfe4!! (Oferă un pion pentru menținerea o-

fensivei) 22.h5 Df7 23.C:e4 f:e4 24.N:e4 C:e4 25.D:e4 c5! 26.Cb5 Df6! (Poziția regelui alb a devenit incomodă) 27. Dc2 Nf5 28.De3 (28.e4 N:e4! 29.D:e4 Db2 mat) 28...De6 (Amenințată Nf6 sau De4, urmat de Nf6) 29.Nh4 (În sfârșit nebunul alb găsește o întrebuințare eficientă) 29...N:h4 (În criză de timp, negrul greșește; trebuia menținută inițiativa cu orice preț, de exemplu: 29...De4! 30.N:e7 Db1+ 31.Rd2 D:a2+ 32.Re1 Ng4! 33.f3 D:g2! cu numeroase amenințări. Dacă 33.Td2 atunci 33... Db1+ duce la mat; la 33.Dd2 D:d2+ 34.R:d2 T:f2+! sau 34.T:d2 a2!) 30.T:h4 Tad8 31.Tf4 Dh6 32.g4 N:g4 33.T:g4 T:f2 34.Tdgt! Td1 (vezi diagrama)

35.C:d6! T:a2 (Calul nu poate fi luat, din cauza triplei amenințări pe g7) 36.Cf5 De6 37.T:g7 Rf8 38.T:d7! și negrul a cedat. La 38...D:d7 39.Df6+ Df7 40. Dh8+ sau 39...Re8 40.Tg8) (a. b.)

M. RĂDULESCU
maestru al sportului

114. PARTIDA SPANIOLĂ

Gufeld Mineev
Meci R.S.S. Ucraineană— R.P.
Bulgaria

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 d6 6.N:c6 (Recunoscută ca cea mai tare continuare. După 6.Tel Nd7 7. c3 Ne7 8.d4 0—0 se intră în varianta Kecskemet, în care negrul are mai puține griji) 6...b:c6 7.d4 C:e4 (Se putea juca și 7...e:d4 însă, după 8.C:d4 Nd7 9. Cc3 Ne7 10.Df3 jocul albului este multă vreme confortabil. Varianta aleasă de Mineev este mai combativă, dar de când s-a jucat partida Keres—Reshevski, AVRO 1938, care a continuat cu 8.Tel f5 9.d:e5 d5 10.Cd4 c5? 11.Ce2 c6 12.Cf4 g6 13.c4 d4 14.Da4 Nb7 15.f3 Cg5 16.h4 Cf7 17.e6 cu câștig de figură, foarte rar mai apare în jocul modern) 8.De2 (Deși considerată de teorie ca inferioară mutării 8.Tel, are avantajul că duce la variante mai puțin studiate de teoria deschiderilor) 8...f5 9.d:e5 d5 10.Td1 c5 11.c4 c6 12. Cc3 Ne7? (O gravă omisiune! Trebuia jucat 12...C:c3 13.b:c3 Ne7 și datorită perechii de nebuni, negrul are un joc mai bun, ca într-o partidă Wolf—Rubinstein, 1922) 13.C:d5! (Cu aceasta albul obține pentru o figură doi pioni centrali trecuți care decid partida) 13...c:d5 14.c:d5 Db6 15.Cd2 C:d2 16. N:d2 0—0 17.d6 N:d6 (Restituirea figurii este practic forțată. La 17...Nd8 18.Dc4+ Rh8 19.Nc3 și amenințarea 20.e6 este de asemenea decisivă) 18. Dc4+ Rh8 19.e:d6 D:d6 (Echilibrul ma-

PE SCURT!

115. GAMBITUL DAMEI

Pachman Zita
Campionatul R. S. Cehoslovace, 1963

1.c4 e6 2.Cc3 d5 3.d4 Cf6 4.Cf3 e5 5. c:d5 C:d5 6.e3 Cc6 7.Nc4 C:c3 8.b:c3 Ne7 9. 0—0 0—0 10.Ce2 b6 11.Tfd1 c:d4 12.e:d4 Dc7 13.Nd3 Nb7 14. Cg5! Ng5 15.Ng5 Ce7 16.c4 Cg6 17.d5! e:d5 18.c:d5 Tfe8 19.D:e4 Dd6 20. h4 Cc8 21.Dd4 Nd7 22.h5 De5 23.D:e5 C:e5 24.Na6! f6 25.Nf4 Nc8 26.Ne2 Nd7 27.Tac1 Cf7 28.Na6 Te4 29.Ng3 Na4 30.Td2 Ce5 31. d6! Cd7 32.Nb7 Tac8 33.C:e4 T:e4 34.Tc7 a5 35.f3 Tb4 36.Te2 Tb1+ 37.Rh2 și negrul cedează.

116. INDIANA NIMZOVICI

G. Kluger I. Bilck
Campionatul R. P. Ungare, 1963

1.d4 Cf6 2.e4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 Cc6 5.Cf3 0—0 6.Nd3 Te8 7.0—0 e5 8.Ce4 Nf8 9.d:e5? Cg4! 10.Cfg5 Cc:e5! 11.f4 d5! 12.c:d5 C:d3 13.D:d3 h6! 14.h3 h:g5 15.h:g4 g:f4 16.T:f4 Te5! 17.Cc3 Tg5 18.Nd2 N:g4 19.Taf1 Nh5! 20.e4 Ng6! 21.T4f3 Th5 22.g3? Dd7 23.De2 Tac8 24.Dg2? Nb4! 25.Df2 Dh3 26.Dg2 D:g2+ 27.R:g2 N:c3 și albul cedează.

terial s-a restabilit, însă pionii negrului sînt slabi și acesta se află în urmă cu dezvoltarea) 20.Nc3 Db6 21.Df4! Ta7 (Se amenința 22.Td6, urmat de 23.De5 sau h6) 22.Td6 Db5 23.Te1 Tai7 24.h4 Rg8 25.h5 h6 (Amenințarea 26. h5—h6 era foarte puternică, însă împiedicarea ei este iluzorie din cauza răspunsului distrugător al albului) 26.T:h6! Te8 (Dacă 26...g:h6 27.D:h6 și nu se pot apăra cele două amenințări Dh8 ≠ sau Dg6+) 27.T:e8 D:e8 28.Tg6 Rh7 29.N:g7! și negrul cedează.

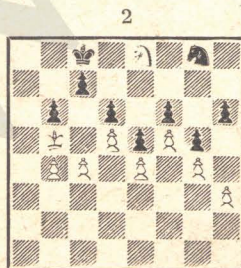
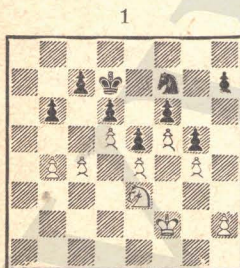
Finaluri instructive

Într-un articol anterior (vezi Revista de Șah nr. 7/1962) s-au prezentat trei poziții de finaluri a căror temă o constituie nebunii inactivi, siliți să acționeze pe spații restrînse.

Soluții asemănătoare rezolvă și finalurile de cai cu structuri de pioni, care stînjenesc raza de activitate a pieselor în apărare, așa cum s-a produs în partida Trifunovici—Dückstein, Viena 1962.

În diagrama 1, aparent, poziția este egală. Cum ar putea albul să câștige, cînd singura slăbiciune a negrului (pionul f6) poate fi ușor apărută?

Și totuși...: 1.Re2 Ch6 2.h3 Cg8 3.Rd3 Rc8 4.Rc3 Rb7 5.Rb3 Ce7 6.Ra4 Rc8 7.Cf1 Rd7 8.Rb5 Rc8 9.Ra6 Bb8 (Regele și-a terminat misiunea strategică și a ocupat cel

mai avansat post. Acum este rîndul calului să fie adus pe cîmpuri active) 10.Cg3 h6 11.Ch5 Cg8 12.Cg7 Ce7 13.Ce8 Cg8 14.Rb5 Rc8 (Deoarece alternativa 14...Rb7 ar fi dus

de asemenea la pierdere, nu putem condamna ultima mutare a negrului, de exemplu: 14...Rb7 15.c5 b:c5 16. b:c5 d:c5 17.R:c5 și negrul nu mai are mutări; la 17... Rc8 18.d6 c:d6 19.R:d6 Rd8 20.Cg7 Ce7 21.Re6 și regele pîtrunde decisiv. În concluzie, poziția este condamnată la pierdere și alegerea mutărilor nu mai are pondere mare în soluționarea ei). După mutarea din partidă, s-a obținut poziția caracteristică din diagrama 2.

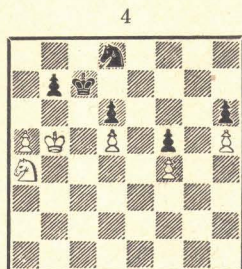
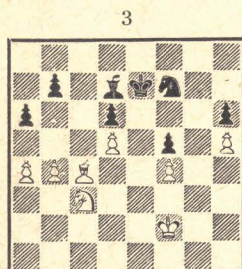
15.C:d6+ și negrul cedează, deoarece regele alb pîtrunde în rîndul pionilor cu efecte decisive: 15...c:d6 16. Rc6 Rd8 17.R:d6 și pionii cad în serie.

Simplificarea necesară intrării în astfel de finaluri este tipică în poziția din diagrama 3, care s-a obținut în poziția Averbach—Bannik, în cel de al XXI-lea campionat la U.R.S.S. Marele maestru Averbach a condus cu deosebită virtuozitate acest final.

Deși nu există o structură de pioni continuă, totuși calul negru nu are cîmpuri bune de acces, pionii din d5, f4 și h5 acoperind toate cîmpurile de evadare. Singura piesă mai activă a negrului este nebunul d7.

În partidă, s-a urmărit încă mai de mult simplificarea poziției, schimbul nebunului și realizarea unei porți de intrare prin b5, după care finalul de cai rezultat nu mai prezintă probleme tehnice: 1.a5 Cd8 2.b5! (Negrul trebuie să aleagă între menținerea unui pion pe a6 sau cedarea cîmpului b5, în cazul cînd schimbă pe b5) 2... Nc8 3.Re3 Re8 4.Rd4 Re7 5.Nd3 Cf7 6.Ca4! (Amenințarea 7.Cb6, urmată de C:c8 și câștigul pionului din a6, obligă pe negru la schimbul pe c4, ceea ce creează o cale de acces regelui alb prin b5) 6...a:b5 7.N:b5 Nd7 (Se amenința 8.Cb6 și jocul negrului este lipsit de orice perspec-

tivă de salvare, de exemplu: 7...Rd8 8.Cb6 Ch8 9.Rc4 Cf7 10.Ne8! Ch8 11.Rb5, după care trebuie să accepte continuarea: 11...R:e8 12.C:c8, cu un final ca în partidă) 8.N:d7 R:d7 9.Rc4 Rc7 10.Rb5 Cd8 11.Ce3! Cf7.

Acum s-a obținut poziția din diagrama 4, o poziție caracteristică, lipsită de orice resurse de apărare, datorită spațiilor restrânse și posibilităților largi de manevră a calului alb. Averbach continuă cu precizie: 12. Cc3! (Se îndreaptă spre pionii lipsiți de apărare de pe flancul regelui) 12...Cf7 13.Ce2 Cd8 14.Cd4 Cf7 15.C:f5. Nu există nici o posibilitate de a apăra acest pion. Acum a ieșit în evidență importanța schimbului de nebuni. A mai urmat: 15...Rd7 16.Rb6 Rc8 17.Ra7 Rc7 18.Cd4 Cd8 19.Cb5+ Rd7 20.Rb6 Re7 21.Rc7 și negrul a cedat.

		1	2	3	4	Total puncte	Clasif.
1	Progresul	București	3	3½	5½	12	I
2	Electronica	București	3	3	4½	10½	II
3	Farul	Constanța	2½	3	2	7½	III
4	Voința	Brașov	½	1½	4	6	IV

Grupa Craiova

Masa I: Radovici (P) 2½, Buză (S) 2½, Halic (V) 2½, Neamțu (F) 2 (din 3); masa II—III: Breazu (S) 3½, Duță (P) 2½ (din 3), Dunăreanu (F) 2½; fete: Maria Pogorevici (P) 3½, Magdalena Haidara (V) 3½; Berta Vaida (V) 3, Maria Eberlein (S) 3, Ana Ștefănescu (P) 2 (din 3).

		1	2	3	4	5	Total puncte	Clasif.
1	Unirea	București	5	5½	5	4½	20	I
2	Crișana	Oradea	1	2½	4½	5½	13½	II
3	Siderurgistul	Galați	½	3½	3	4½	11½	III
4	C.S.M.S	Iași	1	1½	3	4	9½	IV
5	Cauciucul	Onești	1½	½	1½	2	5½	V

Grupa Tg. Mureș

Masa I: Ghișescu (S) 4, Soos (V. Tg. M.) 3; masa II: Sutiman (S) 3½, Iancso (V. Tg. M.) 3; masa III: Ungureanu (V. Tg. M.) 3, Bondoc (S) 3; masa IV: Nagy (V. Tg. M.) 2 (din 2), Müller (V.S.M.) 3; fete: Elisabeta Polihroniade (S) 3 (din 3); Domnița Sutiman (S) 2 (din 2), Sofia Pentek II (M) 2½.

Activitatea șahistă

SEMIFINALELE CAMPIONATULUI REPUBLICAN PE ECHIBE

Campionatul republican pe echipe, ediția 1963, a ajuns în prag de finală. Se cunosc acum cele opt formații care în iulie la Oradea vor da luptă pentru cucerirea titlului de campioană a țării. Să notăm că ele au fost desemnate dintr-un total de 537 echipe prezente la startul competiției, număr care reprezintă o creștere substanțială față de precedentele ediții.

Penultima fază a campionatului a reunit 19 echipe, repartizate în patru grupe semifinale. Fără a se înregistra surprize, lupta a fost totuși dîră, plină de interes, dovadă încă o dată importanța pe care o acordă acestei întreceri iubitorii șahului din țara noastră.

Primele două clasate în fiecare grupă s-au calificat pentru finală. Lotul finalistelor cuprinde, în general numele așteptate. Mai strînsă a fost întrecerea doar în semifinala de la Galați, unde gazdele — Siderurgistul — au fost foarte aproape de calificare, dispunând de concurenții direcții, șahiști orădeni. Decisive au fost însă rezultatele indirecte, care au dat puncte mai multe Crișanei Oradea. O dispută apropiată a avut loc și la Arad, unde Știința Cluj a întrecut Vagonul Arad, clasîndu-se pe locul doi.

Rezultatele semifinalelor pot fi urmărite în cele patru tabele alăturate acestui articol. Vom completa cu cîteva rezultate individuale, care depășesc limita a 50 la sută din punctaj:

Grupa București

Masa I: Mititelu (F) 2½, Pavlov (E) și Pușcașu (P) 2; masa II: Drimer (E) 2, Gavrilă (P) 1½ (din 2); masa III: Reicher (E) 2½, Bozdoghină (P) 2; masa IV: Nacu (E) 2, Nacht (P) 2, Goritz (V) 2; fete: Ana Drăganciu (F) 2 (cîștigă la Răducanu și Filipescu).

		1	2	3	4	5	Total puncte	Clasif.
1	Petrolul	Ploiești	4	4	4	6	18	I
2	Știința	Cluj	2	3½	4½	5	15	II
3	Vagonul	Arad	2	2½	4	4	12½	III
4	Feroviarul	Craiova	2	1½	2	4½	10	IV
5	Proiectantul	Pitești	0	1	2	1½	4½	V

Grupa Galați

Masa I: Ciotiltea (U) 3½, Șuta (C) 2½, Marcovici (C.S.M.S.) 2½; masa II: Botez (U) 3½, Vaisman (S) 2½, Horvath (C) 2½; masa III: Stanciu (U) 2½, D. Rădulescu (C.S.M.S.) 3; masa IV: Mateescu (U) 3; fete: Alexandra Nicolau (U) 4, Renee Fărcaș (C) 2½, Emilia Chiș (S) 2½; Elena Rădăcină (U) 3 (din 3).

		1	2	3	4	5	Total puncte	Clasif.
1	Spartac	București	6	4	5	5	20	I
2	Voința	Tg. Mureș	0	4½	4½	5½	14½	II
3	Voința	Satu Mare	2	1½	3½	5	12	III
4	Mureșul	Deva	1	1½	2½	5½	10½	IV
5	Silvicultorul C-lung Mold.	1	½	1	½	3	3	V

în țară

PE VALEA JIULUI

Este cunoscută dragostea pentru sport a harnicilor mineri de pe Valea Jiului. În anii din urmă, printre sporturile preferate, la loc de cinste se situează șahul, joc care își câștigă repede zeci și zeci de noi aderenți. Este suficient să intri în vreuna din sălile, pline de spectatori până la refuz, în care se dispută întrecerile șahiste de pe Valea Jiului, pentru ca să-ți dai seama de interesul stîrnit de jocul de șah în acest colț al țării.

De curînd s-a încheiat campionatul orașului Petroșeni, competiție care se bucură de atenția cea mai mare a șahiștilor localnici. Anul acesta, victoria a revenit, cum era și de așteptat, tînarului campion regional Lazăr Iosif, cu 8½ puncte din 12 posibile. Pe următoarele locuri în clasament s-au situat maestrul internațional Ștefan Erdely, Francisc Kirchmaier 5½ și Mitrică Dianu 4½ puncte.

Întrecerea pe echipe s-a încheiat cu succesul șahiștilor asociației sportive „Parîngul Lonea”. Rezultatul constituie o mică surpriză, deoarece favorita acestei competiții era reprezentativa asociației C.C.U.J. Petroșeni, în care joacă parte din cei mai buni șahiști din regiunea Hunedoara. De altfel, diferența minimă dintre cele două echipe — prima a realizat 25½ puncte, iar a doua 1½ punct mai puțin.

Spartachiada de iarnă a tineretului a scos la iveală multe talente tinere, capabile de progrese rapide. Fără îndoială însă că cel mai frumos rezultat l-a obținut în cadrul acestor întreceri tînăra colectivistă Beka Maria din Cîmpa, învingătoare în toate partidele susținute.

Număr record de participanți au intrunit fazele inferioare ale campionatelor republicane de șah. Numai în etapa raională s-au întrecut aproape 100 de șahiști și șahiste.

Este de datoria comisiilor locale de șah să sprijine, prin măsuri organizatorice potrivite, interesul crescînd al oamenilor muncii de pe Valea Jiului pentru acest minunat sport al minții.

PETRE CIULAVU
corespondent

LA TÎRGU-MUREȘ...

La sfîrșitul lunii aprilie, în sala de șah a Casei de cultură a sindicatelor din Tg. Mureș s-au încheiat întrecerile fazei regionale — sferterii de finală — a campionatului republican individual masculin de șah, la care au participat 23 șahiști repartizați în două grupe.

Pentru semifinale s-au calificat Emil Ungureanu și Gheorghe Mellau. Jucătorii M. Kocsis, Gh. Páll, I. Pascu și S. Iancso vor susține un turneu de baraj pentru desemnarea celui de-al treilea reprezentant al regiunii Mureș Autonomă Maghiară la semifinale.

I. PAUȘ — corespondent

...ȘI LA TÎRNĂVENI

Nu de mult, la Tîrnăveni a luat sfîrșit campionatul orașenesc de șah organizat de comisiunea raională UCFS. La această competiție au luat startul 36 de șahiști reprezentînd asociațiile sportive Chimica, Sticla, Șc. Medie nr. 1, Progresul, Voința, Comerțul, Sănătatea, Unirea și Constructorul, toate din Tîrnăveni.

Concurenții s-au întrecut în trei serii după care a urmat un turneu final. La capătul unor întreceri dirze, seriile au fost cîștigate de Ștefan Ioan (Chimica) 9 p, Tătar Iuliu (Sticla) și Elsăser Iosif (Voința) 7½ p.

După epuizarea partidelor programate în turneu final, pe primul loc s-a clasat Elsăser Iosif de la Voința care a cucerit astfel titlul de campion orașenesc pe anul 1963.

I. HASASIU — corespondent

OMUL SAU MAȘINA ?

Șahiștii sovietici Averbach, Smislov și Bronstein au discutat recent pe ecranele televiziunii sovietice dacă în anul 2000, campionul de șah al lumii va fi omul sau mașina...

Ziarele

Se pretinde în știință că șahistul ideal
Va fi mîine o mașină construită din metal;
Un robot, cu alte vorbe, dar așa modest că riști
Ca să nu-i găsești perechea într-o mie de șahiști.
Priză de curent, o sîrmă și puțin ulei... drept tonic,
Este tot ce ne pretinde jucătorul electronic;
Nu fumează, nu se plimbă, nu i se aude gîlasul
Iar de ceas n-are nevoie, fiindcă joacă el... ca ceasul!
O memorie perfectă, punctual și rezistent;
Nici o criză nu-l atinge decît criza de... curent.
Nici o gafă nu comite, cu resortul lui de criță,
Dacă-n creieru-i mecanic, nu se strică vreo roțiță.
Totuși, poți avea „norocul”, mina lui de oțel, dibace,
Să atingă altă piesă și să treabie s-o joace
Și atunci, cum e probabil, chiar partida s-o cedeze
Și, ca un sportiv ce este, să te și „îmbrățișeze”.
(Nu-i exclus să stai vreo lună cu un braț în g.p.s, blocat,
Fiindcă ai „bătut” robotul și el te-a „felicitat”.)
Poate-odată, față-n față cu robotul năzdrăvan,
Va susține o partidă, Botvinnik sau Petrosian.
Și atunci o să se vadă lămurită și pricina,
Dacă omul e mai tare sau mai tare e mașina...
Cînd se va crea unealta-jucătoare ideală
Cu viteză de secunde și gîndire genială
Vom vedea! Dar pîn-atuncea este important atît:
Noi cunoaștem de pe-acuma campionul, hofărit!
Chiar de-o cîștiga robotul, cel mai tare, bață-l vina,
E tot omul: ...tehnicianul, care a inventat mașina!

VICTOR HILMU

UN ȘAH UNIC

Există fel de fel de șahuri: de concurs, pentru analiză, de buzunar, magnetice, de diferite mărimi și din diferite materiale, de la cel mai ieftin lemn pînă la fildeș și aur. Dar un șah atît de original ca cel făcut de către meșterii G. G. Sipin și U. E. Ivanov din Leningrad e greu de imaginat. Într-adevăr, tabla și piesele sînt atît de mici încît incap în baza unui turn obișnuit al unui șah de mărime medie.

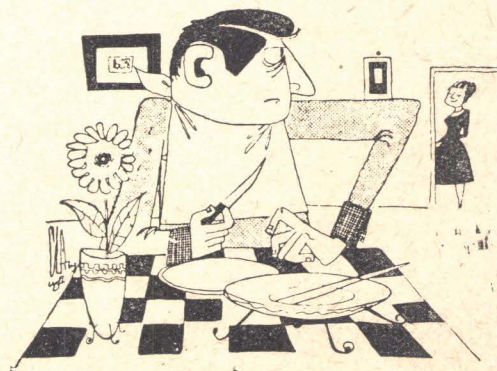
Șase luni s-au străduit meșterii pentru a realiza această capodoperă de migală și iscusință. Turnul a fost confecționat din bucațele mici de lemn înleiate: „cărămizile” din mesteacăn obișnuit, iar spațiile dintre ele din nuc. Părțile de sus și de jos ale figurii au fost făcute din mesteacăn de Carelia.

Multă muncă a necesitat confecționarea pieselor. Pentru a strînjii figurile a căror grosime este mai mică decît aceea a unui chibrit obișnuit, meșterii au trebuit să-și construiască un motorăș miniatural care mișcă un cuțit de strung cu diametrul de un milimetru! Piesele au fost făcute din dinți de morskă și

ele reprezintă pe mica tablă de șah de 18×18 mm, cu pătrate din lemn de acaju și din mesteacăn șlefuit, — o problemă de șah cu mat în 3 mutări (25 de piese).

Minunata realizare a celor doi meșteri din Leningrad a fost expusă la Moscova, stîrnind o justificată admirație în rîndurile șahiștilor și a iubitorilor de artă.

MENAJ ȘAHIST...

— Unde este sarea, dragă?
— Vezi, am pus-o la e4...

Desen de N. Claudiu

Ș
A
H
/
M
A
G
A
Z
I
N

PENTRU JUNIORI

O ȘCOLĂRIȚĂ TALENTATĂ

Ultima ediție a campionatelor universitare a numărat printre participanți și pe tînăra școlăriță timișoreană Pia Brînzeu, elevă în clasa a IX-a a unei școli medii. Comportarea sa remarcabilă la acest campionat a fost confirmată de alte rezultate valoroase în întîlnirile cu șahiste experimentate, ceea ce dovedește, pe lîngă buna pregătire teoretică, un real talent în plină dezvoltare.

De curînd, Pia Brînzeu a încheiat cu succes etapa sferturilor de finală a campionatelor republicane feminine, clasîndu-se printre semifinaliste.

Elevă deosebit de silitoare la învățatură — an de an se numără printre fruntașele școlii — Pia se pregătește cu seriozitate pentru cariera sa viitoare și-și consacră majoritatea timpului său liber studiului teoriei jocului de șah.

Iată una din partidele jucate de Pia Brînzeu în ultimele luni la Timișoara.

117. APĂRAREA FRANCEZĂ

Adam Valeriu Pia Brînzeu
Concursul de casă al Clubului
„Știința”, 1962

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e:d5 e:d5 4.Nd3 Cf6 5.Cf3 Nd6 6.Ng5 0—0 7.0—0 b6 8.c3 c5 (Dezvoltarea aproximativ simetrică a pieselor albe și negre nu pune negrului probleme dificile de apărare) 9.h3 c4 10.Nc2 h6 11.Nh4 Ne6 12.Cbd2 b5 13.Ce5 Cbd7 14.f4 Cb6 (Albul are un joc ceva mai liber, însă în poziția negrului nu se văd slăbiciuni serioase) 15.Df3 Ne7 16.Cc6 Dd7 17.C:e7 D:e7 18.Tae1 Dd8 19.g4 Dd6 20.N:f6 g:f6 21.f5?! (O mutare nesatisfăcătoare: închiderea diagonalei b1—h7 ușurează apărarea negrului. Era preferabilă continuarea atacului prin h4, g5 etc.) 21... Nd7 22.Df4 D:f4 23.T:f4 Tae8! (Îa albului controlul asupra coloanei centrale) 24.T4f1 Ce8 25.Nd1 Te7 26.T:e7 C:e7 27.Te1 Te8 28.Nf3 Nc6 29.Cf1 Rf8 30.Rf2 Cc8 31.Ce3 (Schimbul turnurilor ar fi fost favorabil negrului, al cărui rege este mai aproape de cîmpurile pentru care se dă acum lupta) 31... Cb6 32.Te2 Te7 33.Re1 Re8 34.Rd2 Rd7 35.Cg2 a5 (Cel mai bun răspuns împotriva amenințării manevrei Cg2—f4—h5) 36.Cf4 Rd6 37.b3 T:e2 38.R:e2 b4! (O mutare frumoasă, care ilustrează talentul junioarei din Timișoara: albul nu poate bate la c4 pentru că după 39...d:c4 schimbul nebulilor este inevitabil iar pionii avansați ai negrului devin foarte periculoși. După 39.c:b4 a:b4 negrul poate obține destul de ușor remiza) 39.Rd2 Ca8 40.b:c4 d:c4 41.N:c6 R:c6 42.Ch5 b3! 43.a3 (Singura apărare: după 43.a:b3 c:b3 negrul câștigă ușor) 43...a4 44.C:f6 Ce7 45.Re1 Cd5

46.Ce4 f6 47.Rb2 Rc7 48.h4 Rd8 49.g5 f:g5 50.h:g5 h:g5 51.C:g5 Re7 și cu tot pionul său în plus, albul a trebuit să se mulțumească cu remiza la mutarea a 73-a, din cauză că regele său nu poate interveni în joc.

PIA BRÎNZEU

buit să se mulțumească cu remiza la mutarea a 73-a, din cauză că regele său nu poate interveni în joc.

UN CONCURS AL TINEREȚII

Frumoasa stațiune de pe Valea Prahovei nu-și desminte renumele în privința organizării competițiilor de șah pentru toate categoriile de oameni ai muncii. Spre cînstea animatorilor vieții șahiste locale aici se manifestă din plin preocuparea pentru atragerea tineretului, pentru stimularea interesului acestuia în jurul jocului de șah.

Ultima ediție a campionatului de juniori al orașului, organizat în etape succesive, s-a încheiat cu disputarea finalei în perioada vacanței de primăvară (23 martie — 7 aprilie), la care au luat parte 8 tineri șahiști.

Concursul, organizat în dublu tur, a fost câștigat detașat de juniorul Conciu Romulus, care prin cele 14 puncte acumulate din tot atîtea partide, își păstrează titlul cucerit la ediția trecută a campionatului. Pe locul II, cu 12 puncte, s-a clasat cel mai tînăr dintre concurenți, elevul Mircea Buretea, în vîrstă de numai 13 ani, el fiind urmat de către elevul de clasa a II-a, Iacob Constantin.

Tinerii șahiști din Bușteni, în plină întrecere

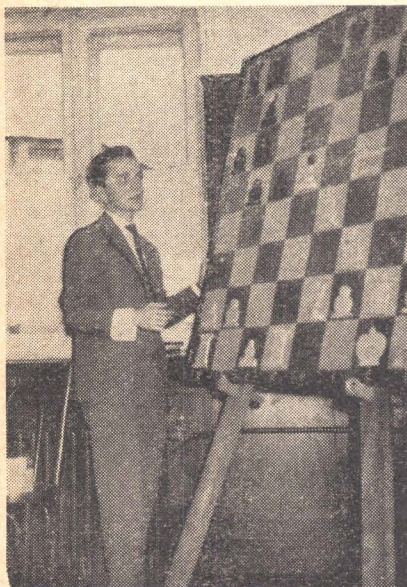
RADU CERNEA ATACĂ!

118. APĂRAREA NIMZOVICI

R. Cerna E. Ghițescu
Optimi de finală campionatul R.P.R.
1963

1.d4 Cf6 2.c4 e6 3.Cc3 Nb4 4.e3 Ce4 5.Ce2 0—0 6.a3 Df6 7.f3 C:c3 8.b:c3 Na5 9.Dc2 e5 10.Nd2 e:d4 11.c:d4 N:d2 12.D:d2 d6 13.Cf4 c6 14.Tb1 (Împiedecă dezvoltarea normală a aripei damei) 14...Te8 15.e4 Cd7 16.Ne2 Dh4+ 17.g3 Dh6 18.h4! (Albul începe un atac de pioni pe flancul regelui, profitînd de poziția proastă a damei negre și de neparticiparea la joc a nebulului din e8 și a turnului din a8) 18...Cb6 (Nu merge 18...g5 19.Ch3, cu câștig de pion) 19.g4 g6 20.g5 Dg7 21.h5 d5 22.c:d5 c:d5 23.h:g3 h:g6 (Deschiderea coloanei „h” este decisivă) 24.T:b6! d:e4 (Negrul nu se mai poate apăra. La 24...a:b6 25.C:d5 Te6 26.e5, urmat pierderea damei) 25.f:e4 T:e4 26.Cd5 de 27.Cf6+ cu mat imparable sau Ng4 27.Cf6+ D:f6 (Dacă 27...Rf8 atunci 28.C:e4 N:e2 29.Db4+) 28.T:f6 T:e2+ 29.D:e2 N:e2 30.R:e2 și negrul a cedat.

Note de Em. Reicher
maestru al sportului

Și campionul țării, maestrul sportului Florin Gheorghiu a fost de curind oaspetele șahiștilor buștenari.

La încheierea campionatului, Asociația sportivă „Caraiman” a oferit diplome și premii primilor clasai în competiție.

Iată o partidă interesantă din desfășurarea acestui concurs al tinereții:

119. DESCHIDEREA PIONULUI DAMEI

Mircea Bureștea Constantin Iacob

1.d4 d5 2.c4 c5 3.d:c5 Da5+ 4.Nd2 D:c5 5.c:d5 D:d5 6.Cc3 Dd7 7.e3 a6 8.g3 e6 9.Da4 D:a4 10.C:a4 Cd7 (Mutare inoportună, care va constitui sursa multor dificultăți de apărare în dispozitivul pieselor negre) 11.Ng2 g6 12.Nc3 e5 13.Ce2 Ng7 14.0—0 Cg6 15.Nb4 (Acest nebun, care a determinat toată seria ultimelor trei mutări ale negrului, intervine și de astă dată în calea rocadei negre) 15...a5 16.Na3 Ta7 17.Ta1 Ta8 (Apărare unică. Nu ar fi fost recomandabil 17...Rd8, din cauza legării 18.Tfd1 și apoi 19.Cb6 cu câștig de figură) 18.Tc7 e4 19.Tfc1 Rd8 20.b4!? Cd5 21.T7c2 a:b4 22.Nb2 (O mutare activă de contraatac, care contribuie la aspectul atrăgător al partidei) 22...N:b2 23.C:b2 f5 24.Ca4! Re7 25.Cb2 b5 26.Cd1 Nb7 27.Cd4 Ta5 28.f3 C7f6 29.Cf2 Cc3 30.Cd1 Ccd5 31.Cf2 Tb8 32.f:e4 C:e3 33.Te2 C:g2 34.Tc7+ Cd7 35.T:b7! (Înlătură ultimul obstacol din calea mutării amenințătoare Cc6+) 35...Tc8 36.C:f5+ și negrul cedează în fața insuficiențelor sale resurse de apărare. Albul a încheiat partida printr-o frumoasă mutare de sacrificiu, în nota întregii maniere în care a jucat.

M. RAILEANU
correspondent

ȘAHUL PRIN CORESPONDENȚĂ

Reprezentativa Bucureștiului a întrecut pe cea a Budapestei cu 12-8

De curind intrat în arena internațională, șahul românesc prin corespondență începe să se afirme. După rezultatele meritorii obținute de reprezentanții noștri în campionatele europene și mondiale a căror desfășurare este încă în curs, un succes de prestigiu au raportat șahiști bucureșteni în întrecerea amicală cu cei din Budapesta. Rezultatul este cu atât mai valoros, dacă ținem seama de forța de joc a componenților reprezentativei Budapestei, în rândurile căreia se numără maeștri reputați ai jocului prin corespondență ca E. Haag, L. Barczay, I. Vándorffy, L. Alföldy, J. Talos, jucători de bază în echipa olimpică de șah prin corespondență a R.P. Ungare.

București	12 — 8	Budapesta
M. Chiricuță	1/2 1/2 — 1/2 1/2	E. Haag
E. Reicher	1 1 — 0 0	A. Spindler
A. Braunstein	1 1/2 — 0 1/2	I. Vándorffy
Gh. Rotariu	1 0 — 0 1	L. Barczay
E. Rusenescu	1 1/2 — 0 1/2	L. Alföldy
I. Berbecaru	1 1/2 — 0 1/2	J. Karafiath
L. Rădulescu	1 1/2 — 0 1/2	J. Talos
S. Olteanu	0 1/2 — 1 1/2	A. Schardtner
C. Ștefaniu	0 1/2 — 1 1/2	L. Reissenberger
Gh. Erdeus	1/2 1/2 — 1/2 1/2	E. Gellenczey

Deși debutanți într-o astfel de întâlnire, șahiștii noștri au jucat curajos partidele cu albele — meciul s-a disputat în 2 ture, la 10 mese — luând conducerea cu scorul de 7—3. În al doilea tur e rîndul jucătorilor maghiari să joace mai hotărîți, însă rezultatul continuă să fie favorabil jucătorilor bucureșteni. Turul doi s-a încheiat la un scor de egalitate (5—5) astfel încît rezultatul final a devenit 12—8.

Demne de remarcat sînt unele rezultate individuale obținute de reprezentanții Capitalei noastre, în primul rînd victoria categorică a maestrului E. Reicher asupra lui A. Spindler și egalitatea reușită de juniorul Marius Chiricuță în partidele jucate cu ma-

estrul internațional E. Haag. Chiricuță a preluat încă de la mutarea a 4-a partidele începute de regretatul maestru Toma Popa. La fel de semnificative sînt victoriile obținute de A. Braunstein, E. Rusenescu, I. Berbecaru și L. Rădulescu.

Confirmînd rezultatul meciului, conducătorul echipei Budapestei L. Nagyesi face aprecieri elogioase asupra jocului șahiștilor romîni.

C. Ștefaniu

120. APĂRAREA SPANIOLĂ

I. Berbecaru
(București)

J. Karafiath
(Budapesta)

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0—0 Ne7 6.Te1 b5 7.Nb3 0—0 8.c3 d6 9.h3 Ca5 10.Nc2 c5 11.d4 Dc7 12.Cb2 Td8 (O mutare mai rar uzitată în varianta Cigorin a Apărării spaniole, al cărei scop este să deschidă cit mai repede liniile de joc, după înaintarea d6—d5) 13.Cf1 c:d4 (Nu este corectă continuarea 13...d5 14.d:e5 d:e4? 15.c:f6! T:d1 16.f:c7, albul avînd avantaj considerabil pentru dama sacrificată) 14.c:d4 d5 15.e:d5 e:d4 16.Ng5 C:d5?! 17.Tc1 (La 17.N:e7 C:e7 18.N:h7+ R:h7 19.Cg5+ Rg6 și negrul se apără. Dacă 17.Dd3 atunci 17...g6) 17...Dd6 18.Ne4! (O mică surpriză pentru negru, deși această mutare a fost analizată cu cîțiva ani în urmă de A. Lienthal) 18...N:g5 19.C:g5 h6 20.C:f7! Sacrificiu bazat pe coloanele și diagonalele controlate de figurile albului) 20...R:f7 21.Df3+ Cf6 (la 21...Rg3 ar fi urmat 22.N:d5+ D:d5 23.Te8+ Rh7 24.T:d8) 22.N:a8 Cc4 23.b3 Ca5 (O încercare inutilă de a aduce calul în joc. Negrul și-a dat la timp seama că la 23...Ce5 legăturile ce urmau după 24.Dg3 ar fi fost extrem de neplăcute, de exemplu: 27...Cf7 28.Tc6 Dc7 28.f4!) 24.Cd2 Rg8 25.Cc4 C:e4 26.N:e4 Nd7 27.Nd5+ Rh8 28.Df7 Tf8 29.De7! (O manevră subtilă, cu scopul eliminării figurilor active ale negrului) 29...D:e7 30.T:e7 Td8 31.Ne4 d3? (O scăpare gravă care decide imediat partida. Dar și după 31...Nc8 32.T1c7 poziția negrului era fără speranță) 32.T:d7 și negrul a cedat.

Comentarii de I. Berbecaru

121. DESCHIDEREA CELOR 4 CAI

L. Alföldy
(Budapesta)

E. Rusenescu
(București)

1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Cc3 Cf6 4.Nb5 Cd4 5.Na4 C:f3+ (Consecvent era 5...Nc5) 6.D:f3 c6 7.d3 d6 8.0—0 Ne7 9.Nb3 0—0 10.De2 Cd7 11.f4 Cc5 (După 11...e:f4 12.N:f4 Cc5 13.d4 C:b3 14.a:b3 albul are avantaj) 12.f5 C:b3 13.a:b3 Ng5 14.Dh5 N:c1 15.Ta:c1 f6 16.Tf3 De8 17.Dh4 De7 (Pentru a răspunde la 18.Th3 cu g5!) 18.Tg3?! (Începutul unei combinații greșite. Întrucît negrul nu are slăbiciuni pe aripa regelui era logic cu albul să înceapă atacul de pioni. Ar fi putut urma: 18.g4 b5 19.Df2 a5 20.Rh1 a4 21.b:a4 b4 22.Ce2 Ta4 23.b4 Da7 24.Df1 cu șanse de ambele părți) 18...b5 19.Tf1 a5 20.Tf3 d5! 21.Tg6 (Pe acest sacrificiu de turn se bazează atacul albului) 21...Te8 (După 21...h:g6 22.f:g6 Dc5+ 23.Rh1 Te8 24.T:f6! sau 22...Da7+ 23.Rh1 Te8 24.Dh7+ Rf8 25.Dh8+ Re7 26.D:g7+, în ambele cazuri cu atac periculos) 22.Th3 h:g6! În această poziție, partida a fost adjudecată în favoarea negrului, în baza următoarelor variante: a) 23.Dh7+ Rf8 24.D:g6+ Df7; b) 23.Dh8+ Rf7 24.f:g6+ Re6; c) 23.f:g6 Dc5+ 24.Rh1 N:h3 25.Dh7+ Rf8 26.Dh8+ Re7 27.D:g7+ Rd8 28.D:f6+ Rc7.

ȘTIRI

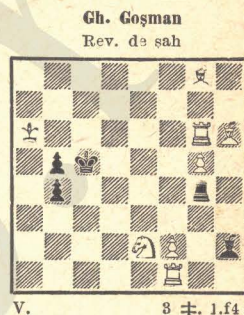
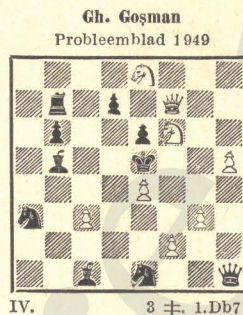
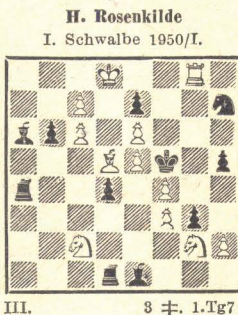
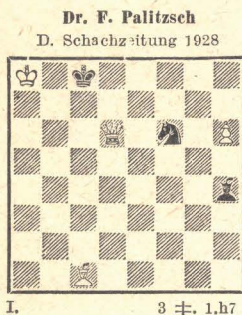
● Selecționarea de șah prin corespondență a orașului Budapesta a învins selecționata Berlinului cu 13—7. Rezultatele tehnice, în ordinea meselor, au fost următoarele: dr. I. Balogh—E. Budrich 2—0; K. Honfi—F. Baumbach 1 1/2 — 1/2; T. Florian—D. Brüntrup 0—2; E. Haag—B. Kühn 2—0; J. Hajtun—H. Handel 0—2; L. Szöllösi—H. J. Hecht 1—1; R. Bérczy—O. Thal 1—1; dr. R. Szallay—E. Netz 2—0; L. Navarovszky—L. Gaertig 2—0 și L. Alföldy—A. Helwing 1 1/2 — 1/2.

● Campionatul de șah prin corespondență al R.S. Cehoslovacie, ediția a IX-a (1961—1962), a fost câștigat de Josef Smrcka. Pe locul 2 cu același număr de puncte (10) însă cu un punctaj Sonneborn inferior s-a clasat Paoulek, fiind urmați de: Snajdr 9 1/2; Kozak 8 1/2; Richet, Arje, Batik și Kausek 8; Brazda 7 1/2; Nun 6 1/2; Kozma și Philipp 6; Folgar 5; Sladek 2 1/2 și Mertl 1 1/2.

STUDII și PROBLEME

GH. GOȘMAN

Tema Dresda

Această temă, care constituie tema impusă la campionatul R.P.R. de compoziție pe anul 1963 (secția 3 ♚), a fost creată de cunoscutul problemist Dr. F. Palitzsch din Dresda, în anul 1918. Tema face parte din grupa problemelor denumite indirecte în care există o logică strînsă a succesiunii planurilor de atac ale albului. Ea este mult apreciată datorită ușurinții cu care se poate combina cu diferite teme.

În conținut, tema este executată cu piesele negre, îndrumate de atacurile albului, după următoarea schemă: o figură neagră (A) poate apăra cu succes o amenințare. Albul printr-o manevră oarecare o îndepărtează ceea ce dă posibilitatea unei alte piese negre (B) să apere amenințarea, provocîndu-se însă o slăbiciune, care va fi folosită de alb. Deci tema constă în înlocuirea unui bun apărător cu un altul mai slab.

Tema a fost mult extinsă și azi se disting trei grupe principale: tipul Palitzsch, tipul Brunner și în fine tipul Wechsel care are o figură auxiliară.

În problemele strategice, planurile albului au diferite denumiri, astfel, planul central de atac se numește **planul principal** și el eșuează la încercarea de a-l aplica la prima mutare, constituind numai o **încercare tematică**. Pentru a produce o slăbiciune în poziția negrului se utilizează un alt plan, denumit **planul înaintaș**. În problemele cu mai mult de trei mutări pot exista chiar mai multe planuri înaintașe, astfel grupele încît numai folosirea lor într-o anumită ordine poate produce realizarea soluției.

În **exemplul I**, încercarea 1. Nf4? este respinsă de apărătorul bun prin 1...Ce8!; albul recurge la un plan înaintaș 1.h7! (2.h8D+) C:h7 (figura A este îndepărtată) 2.Nf4 (se revine la planul principal) Nd8 (figura B apără atacul principal, dar creează o slăbiciune prin autoblocarea cîmpului d8) 3.De6 mat.

Exemplul II, încercarea tematică este 1.g6? (2.De7 mat) respinsă de 1...De4!; Planul înaintaș; 1.Nb6! (2.Ta5+) Da4 2.g6! Ne4 3.Nd4 mat. Figura A este dama iar B nebunul!

Exemplul III are două încercări tematice, deci două variante: 1.c8C? (2.C:e7 mat) N:c8!; h:g3? (2.Ch4 mat) N:g3!; Soluția: 1.Tg7! (2.Ne4+) Nd3 2.c8C Ta8 3.C:d4 mat; 1...Nb4 2.h:g3 Th1 3.C:d4 mat. Figurile A, cei doi nebuni, sînt îndepărtați iar figurile B, turnurile, nu sînt capabile să apere cu același succes atacurile albe. În această problemă tema Dresda este combinată cu tema Treffpunkt (punct de întîlnire), în cazul de față cîmpul d4 unde se întîlnesc cele 2 turnuri.

Aceste trei exemple aparțin tipului Palitzsch, specific prin faptul că în încercare joacă figura neagră A, în planul înaintaș tot A, iar în planul principal fig. B, deci schema este A.A.B.

Exemplul IV, încercare 1.Dh7? (2.Cg4 mat) Ne2!; 1.De7! (2.Dd6 mat) Cc4 2.Dh7! Ce3 3.f4 mat; se observă că atacurile sînt efectuate de o singură figură albă.

Exemplul V, încercări: 1.Tc1+? Tc4!; 1.Nf8+? Nd6!; deci două figuri negre A, turnul g4 și nebunul h2. Soluția: 1.f4! T:f4 (N:f4) 2.Nf8+ (Tc1+) T:f8 (N:c1) 3.Tc1 (Nf8) mat. Conținutul este o combinație Novotny + Dresda (tip Brunner) în 2 variante. Apărătorii își schimbă rolul în cele 2 variante, turnul și nebunul devenind alternativ figură A sau B.

Exemplul VI, încercări: 1.f3? (2.f:e4 mat) Tf8!; 1.f4? (2.f:g3 Tf8!) Soluția: 1.Ra1! (2.Cd4) Cf6 2.f3! (2.f4? C:g4!) C:g4 3.f:g4 mat; 1...Nf6 2.f4! (2.f3? Ne5!) Ne5 3.f:e5 mat. Conținutul are caracter de antidual.

În exemplele IV—VI tema Dresda este de tipul Brunner. În încercare joacă figura neagră A, în planul înaintaș B iar în planul principal tot B, schema fiind astfel A.B.B.

Exemplul VII, 1.Nd5? N:d5!; 1.f6! (2.Dh5+) e4 (figura auxiliară C) 2.Nd5! T:d5 3.De1 mat. Figura A este nebunul a2 iar figura B turnul b5. În apărarea negrului 1...c4, înțîlnim elementul strategic denumit Bivalve, care constă în deschiderea și închiderea simultană a liniilor.

Exemplul VIII, încercări: 1.C:e6? Dc1! (A); 1.Ch5? Cd5!; Deci avem două planuri principale care nu reușesc. 1.Rh7! (am 2.Cg5+ și 3. Cg6 mat) d2 (C) 2.C:e6! Tf3 (B) 3. Dd4 mat; 1...d5 (a! doilea C) 2.Ch5! Ne5 3.Cg5 mat. Deci figurile negre sînt: A: dama b1 și calul b4; B: turnul f3 și nebunul c7; C: pionii d2 și d6.

Exemplul IX, încercări: 1.Nh6? (2.Cf6 mat) Ta6! (A); 1.Ng7! (2.Cg5 mat) Ta5!; 1.Td3! (2.T:d4+ R:f3 3.Tf4 mat) c6 (C) 2.Nh6! Ne5 (B) 3.Cg5 mat; 1...c5 2.Ng7! Nf4 3.Cf6 mat.

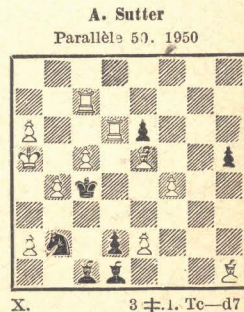
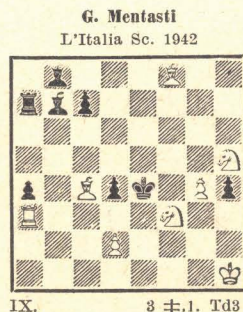
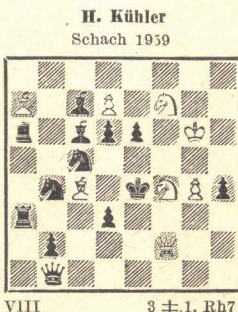
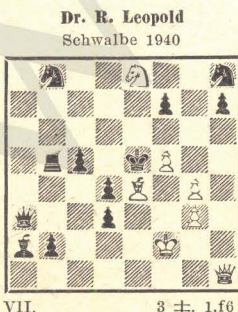
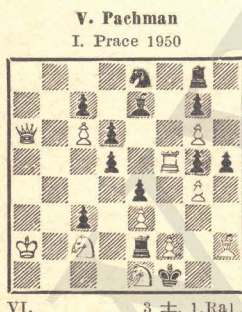
Ultimele trei exemple reprezintă tipul Wechsel în care este specifică apariția figurii negre auxiliare. În încercare joacă piesa A, în planul înaintaș piesa auxiliară C iar în planul principal piesa B. Deci schema este: A.C.M.

Ingeniozitatea compozitorilor a condus la crearea antiforței temei Dresda care este exemplificată în modul cel mai clar în **exemplul X**:

1.Tcd7! (am. 2.Td3 C:d3 3.e:d3 mat), deci se observă că apărătorul existent în poziția inițială (calul b2) nu are posibilitatea să apere în mod eficient amenințarea, astfel încît negrul ia măsuri de înlocuire cu unul mai puternic, nebunul din c1; 1...Ca4 (acum la 2.Td3 Nb2!) 2.Nc6! (albul profită de faptul că negrul nu mai poate riposta la această mutare cu 2...Na4) 2...Cc3 3.Td4 mat.

În anti-Dresda, în poziția inițială este gata de apărare apărătorul slab iar cel mai bun este inactiv.

În acest articol compozitorii romîni de toate categoriile găsesc exemple variate asupra acestei frumoase teme ceea ce le dă posibilitatea să compună cu succes pentru campionatul republican de compoziție pe anul 1963. Cu această ocazie, Comisia de probleme și studii precizează că la tema impusă a campionatului R.P.R. la secția 3 mutări sînt admise probleme tratînd tema Dresda în ansamblul ei, incluzînd cele trei tipuri în prezentul articol.

Colegiul de redacție: T. ICHIM (președinte), T. RĂDULESCU (secretar), A. BRAUNSTEIN, V. CHIOSE, E. DOBRESCU, F. HARTMAN, V. NESTORESCU, O. TROIANESCU, V. URSEANU (membri)

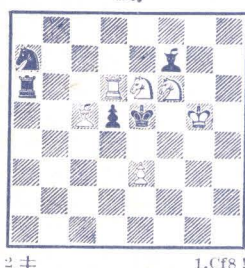
REZULTATUL CONCURSULUI DEBUTANȚILOR PE ANUL 1962

La secția maturi directe în 2 mutări au concurat 12 probleme, din care 5 probleme au fost eliminate pentru cauzele arătate mai jos:

1565 (V. Ivașcu) și 1583 (V. Melnic) pentru duble soluții, 1576 (C. Herța) pentru poziția imposibilă a pionilor albi, 1532 S. (Lerer) anticipată de S. Lloyd (New York, Sunday Herald, 1889) Rf1, Da4, Tb2, Th1, Na3, Nd3, Cg2, Ch3, Pe2, f3, g3, h4/ Rc1, Dh6, Td8, Th8, Nb7, Ng7, Cel, Pa7, b6, c7, f7, h7; 1. Nf8!, 1542 (V. Melnic), anticipată de C. Gavrilov (De Problemist, 1933) Rh3, Dg7, Tg6, Nc1, Nh5, Cc3, Ce7/Rf4, Te3, Tf8, Na8, Cd2, Cg2, Pd3, d1, g3 (1.T:g3!).

Din cele 7 probleme rămase în concurs s-au acordat distincții următoarelor trei probleme:

M. Horak
Dej

2 ♚

1.Cf8!

Locul I — M. Horak (1529). Un Meredith bun, compus într-un stil modern bazat pe trei încercări bine conturate;

Locul II — A. Rode (1533). Trei cimpuri de refugiu, o cheie bună și autolegarea în 2 variante a nebunului d7 sint calitățile acestei probleme.

Locul III — R. Ilescu (1530) Deși în conținut găsim o triplă blocadă la d5 totuși schema este prea puțin originală.

La secția trei mutări au participat numai trei concurenți. Merită o distincție problema nr. 1543 de V. Ivașcu, care are un conținut bogat și interesant, dovedind talent.

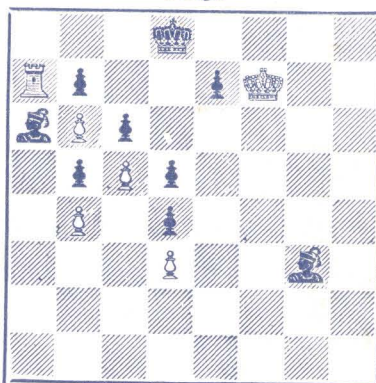
Arbitru **GH. GOȘMAN**

Studii

Concursul nostru internațional, 1963

Arbitru: **VL. PACHMAN** — Praga

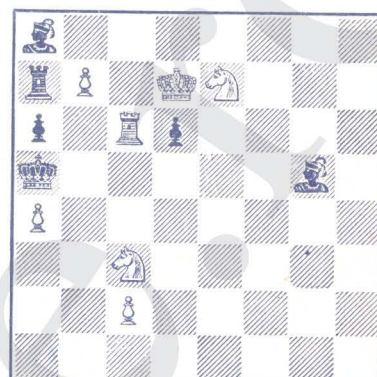
F. Richter
Praga

483

Alb câștigă

F. S. Bondarenko și A. P. Kuznețov
U.R.S.S.

484

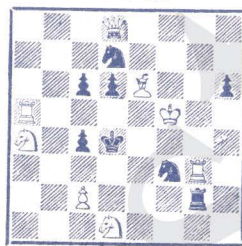
Alb câștigă

Probleme

Concursul nostru internațional, 1963

Arbitri { 2 mutări — Ing. **A. F. IANOVIC**-Sibiu
3 și mai multe mutări — **GH. GOȘMAN**-Tîntari (reg. Brașov)
Feerie — **A. FÖLDEAK**-Budapesta

Stelian Lambă
Constanța

1632

2 ♚

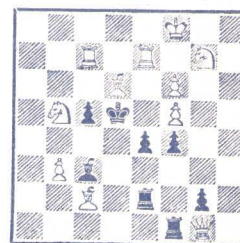
Gh. Goșman
Tîntari (Brașov)

1633

2 ♚

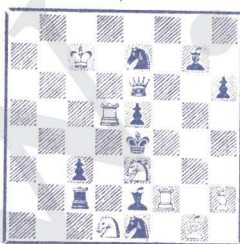
Andris Skula
Aluksne (U.R.S.S.)

1634

3 ♚

Szalai Francisc
Oșova

1635

3 ♚

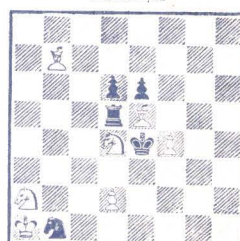
M. Aschenazi
București

1636

3 ♚

Virgil Nestorescu
București

1637

Ajutor 2 ♚

DESLEGĂRI

București care au arătat că, în realitate, problema este insolubilă după 1...Cf6!

1585 — A. Ionescu Vornicu. 1. Th7! (2.Cg7 mat) Nf8 2.Td8 Ce7 3. Td6 mat. La 1...Na3 (b4) urmează același atac (2.Td8) însă cu deosebirea că la 2...Ce7 urmează 3.Cg7 mat. La 1...Nf7 oriunde urmează 2. Td6+ urmat de 3.d5 mat. Pentru evitarea dualului 2.Fc5, existent în aparierea 1...Nc5 autorul adaugă problemei un cal negru la a3.

1586 — Gh. Goșman. În soluție și cele trei curse dezlegarea alternativă a pionilor negri e6 și d4 dă

loc la contrașahuri cu răspunsuri diferite de mat. 1.Cf7? (Ce5) e5+ 2.C:h6 mat, respinsă de 1...Th5!; 1. Tf7? (Tc7)e5+ 2.Tf6 mat, dar 1...Th7!; 1.C3e4? (b3)d3+ 2.Cf2 mat, dar 1...Dh3!; Soluția este 1.C5e5! d3+ 2.Cf2 mat.

1587 — Gh. Goșman. 1.Cf6! (am. 2.Te8+) Te2 2.T:d3 urmat de 3. Cd7 mat; 1...d2 2.Na5 urmat de 3. N:c7 mat.

1588 — J. Klun. 1.Nc8! (am. 2. De6) Rc8 (Re7) 2.De6+ Rd8 (Rf8) 3.Ng5(Nh6) mat. 1...Cf7 2.D:f7;

1589 — N. Lenta. 1.Tb6! (am. 2.N:c6+) Nd5 2.Ta6+ Ca7 (Rb8) 3. Tg8 (Tb7) mat. La 1... Ra7 2.Cc8+;

Combinatii partide scurte

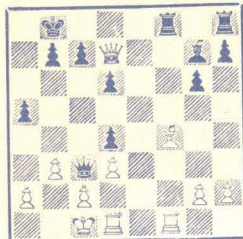
Elisabeta Polihroniade-
Alexandra Nicolau
Campionatul R.P.R. pe echipe
1963

Dumitru-Erdeus
Campionatul R.P.R. pe echipe
1963

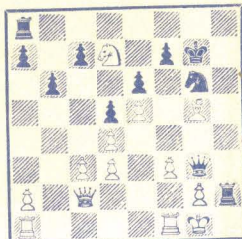
Mirescu-Samarian
Campionatul R.P.R. pe echipe
1963

Iașin-Estrin
Moscova 1962

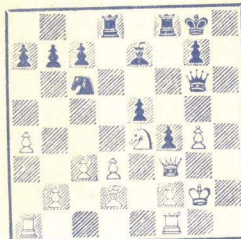
Lubenski-Makarov
A III-a Spartachiadă
a Ucrainei

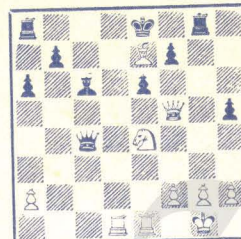
26 Ce jucați cu negrul?

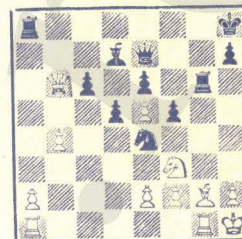
27 Cum decide negrul par-tida în favoarea sa?

28 Negrul la mutare: cîș-tigă spectaculos!

29 Poate negrul salva par-tida?

30 Negrul la mutare: cîș-tigă.

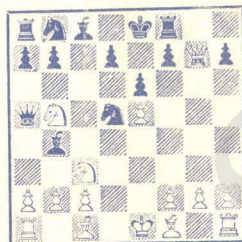
122. INDIANA VECHE
Gh. Mittitelu M. Pavlov
Semifinalele campionatului R.P.R.
pe echipe 1963

1.d4 g6 2.c4 Ng7 3.Cc3 d6
4.e4 Cf6 5.h3 (Un sistem de
combateră a Indienei vechi, pre-
de obicei aici se joacă 5...0-0,
după care albul poate continua
fie cu 6.Ng5, fie cu 6.Nc3, 5...c5
de grele negrului) 6.d5 0-0 7.
Nd3 c5 (Închiderea centrului ușu-
rează operațiile albului pe flancul
regelui. Era preferabil 7...e6,
sau mai degrabă inițierea obiș-
nuitului atac pe flancul damei,
prin manevra a6, Da5, b5) 8.Ng5
a6 9.a4 Cbd7? (Inconsecvență,
trebuia încercat 9...Da5, cu ma-
nevră arătată mai sus) 10.Cf3
De8? (O mutare slabă, care îl
aduce pe negru, în poziție grea.
Calul din f6 este tot atât de
legat ca și înainte, astfel încît
perspectivele mutării f7-f5 sînt
îndepărtate. Poziția rezultată se
aseamănă cu aceea din partida
Mittitelu-Giociltea, campionatul
R.P.R. 1962, cîștigată relativ
ușor de alb) 11.g4 h5?! (Slăbește
flancul regelui, fără să aducă vre-
de relaxare în jocul figurilor negre).
12.Tg1 Rh7 13.Nc3 Th8 14.g5!
(Atacul alb continuă simplu, dar
irezistibil. Poziția negrului nu-i
va mai permite acestuia decît să
asiste pasiv la desfășurarea eveni-
mentelor) 14...Cg8 15.Ch4 Cf8
16.Cf5 (Albul a trecut la ac-
țiuni decisive. Calul nu poate fi
luat nici cu pionul, nici cu ne-
bulul, de exemplu: 16...N:f5 17.
e:f5 cu amenințarea 18.f6 sau 16...
g:f5 17.D:h5+ cu cîștig rapid) 16...
Dd8 17.Df3 Ce7 (Nici acum
calul din f5 nu poate fi bătut,
dar nici altceva mai bun nu se
vede) 18.Ch6 N:h6 (Altfel se
pierde pionul din f7) 19.g:h6 f5
(Pentru a împiedica 20.Df6) 20.
e:f5 C:f5 (Pierde o figură, dar
și după 20... Da5 21.Nd2 De7
22.f6 Cg8 negrul nu se poate
salva) 21.N:f5 și negrul a cedat.

123. APĂRAREA SICILIANĂ
Eugen Szabo Francisc Pastor
Semifinala campionatului R.P.R.
prin corespondență, ediția a III-a

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.Cf3 c6
1.C:d4 Cf6 5.Cc3 Nb1 (Cu toată
aparența sa gresivă, această mutare
este riscantă, din cauză că lasă
flancul regelui foarte expus. Era
preferabil 5...d6, urmat de 6...Nc7)
b:e5 Cd5 7.Dg4! (Albul nu se în-
grijorează de inițiativa negrului pe

flancul damei și aduce jocul pe un
făgaș extrem de ascuțit. Acum dacă
7...C:c3 8.D:g7 Ce1+ 9.c3, iar la
7...N:c3+ 8.b:c3 Ce7 9.D:g7 Tg8
10.D:h7 și albul cîștigă) 7...Da5!
(O greșeală care îl aduce pe negru
într-o poziție fără speranțe. Era
mai bine 7...g6, dar și acum după
8.Ng5 Da5 9.0-0-0 poziția al-
bului este preferabilă) 8.D:g7 Tf8
9.Cdb5! (Semnalul unor acțiuni dis-
tructive pe care negrul nu le se-
sizează încă. Vezi diagrama)

9...C:c3 10.b:c3 N:c3+? (O
nouă greșeală într-o poziție foarte
grea. Regele alb are la dispoziție
un adăpost sigur, în timp ce dia-
gonala a3-f8, hotărîtoare pentru
soarta partidei, nu va mai putea
fi apărată de negru) 11.Rd1! Db6
(Nu ajută cu nimic, dar negrul nu
are altceva mai bun. La 11...Nb1
urmăază 12.Nd2 și nebunul negru,

singurul apărător al cîmpului d6
este schimbat. La 11...N:a1 12.Nh6
Db4 13.Cc7+. După 11...N:c5 12.
D:e5, amenințarea 13.Cc7+ este
zdrăbitoare) 12.Na3 și negrul a
cedat

124. APARAREA SICILIANĂ
S. Samarian D. Drimer
Sferturile de finală ale campiona-
tului R.P.R. pe echipe,
București 1963

1.e4 c5 2.Cf3 Ce6 3.c4!2
(Cu intenția de a aduce jocul pe
un făgaș neobișnuit...) 3...g6 4.d4
Ng7 (4...c:d4 5.C:d4 ar fi dus
la o poziție cunoscută din varianta
Simaghin) 5.d5 Cd4 6.C:d4 c:d4
(Reluarea aceasta prezintă avan-
tajul de a stînjini dezvoltarea
calului la c3 și dezavantajul de a
lăsa albului o preponderență de
pioni în centru și pe flancul da-
mei) 7.Nd3 d6 8.0-0 Cf6 9.Ng5
0-0 10.h3 h6 11.Nh4 Db6 12.Db3!
De7 (Schimbul damelor ar fi dus
la o poziție în care albul păstrează
un avantaj mic dar durabil) 13.f4
Cd7 14.Cd2 f5! 15.De2 Ce5 16.
b4!? (Obiectiv mai bine era 16.
Tae1 și negrul n-are timp să con-
solideze poziția calului prin a7-a5,
din cauza 17.e:f5, iar la 16...Cd3
17.D:d3 N:b2 poate urma 18.c5
d:e5 19.f:e5 N:e5 20.De3. Al-
bul se lasă tentat de un sa-
crificiu de calitate riscant) 16...f:e4
17.N:e4!? (Mai precis era 17.C:e4
C:e4 18.N:e4 și dacă 18...d3 19.

D:d3 Na1 20.T:a1 N:f5 21.Te1 și
pentru calitate albul are o ini-
țiativă puternică) 17...d3 18.N:d3
N:a1 19.T:a1 T:f4? (Negrul își su-
praestimează poziția. Mai prudent
era 19...C:d3 20.D:d3 N:f5 21.Dd4
sau 21.De3 și deși albul păstrează
inițiativa, probabil că la un joc
foarte bun negrul poate păstra e-
chilibrul) 20.N:g6! T:h4 21.Tf1!
Negrul are acum un turu
în plus, dar poziția regelui
său nu poate fi apărată) 21...
Ce6 (La 21...Nd7 ar fi urmat 22.
Nh7+ Rg7 23.Dc3+ Rh7 24.Tf7+
Rg6 25.Tg7+ Rf5 26.g4+ Rf4 27.
Df3+ Re5 28.Dc3+ Rf6 29.D:e7
mat) 22.Nf7+ Rh8 23.d:e6 Db6+
24.Rh1 D:b4 (Nici alte mutări nu
salvează) 25.Ng8! O încheiere fru-
moasă. Negrul cedează deoarece nu
poate para matul (25.R:g8 26.
Dg6+ Rh8 27.Tf8 mat).

SOLUȚIILE COMBINAȚILOR

26. 1...Nh6! și poziția albului
se prăbușește repede: 2.g3 (La
2.Dg4 negrul continuă ca în par-
tidă) 2...g5 3.De6 (Nu scalvează
nici 3.N:d6 c:d6 4.D:d6+ Ra8
5.T:f8+ N:f8!) 3...Ng7 4.Dg4
(Nebunul alb este pat; la 4.N:g3
f:f1 5.T:f1 Da1+) 4...Nf6! și
albul a cedat.

27. Ultima mutare a albului
a fost 1.Ng5 pentru a împiedica
amenințarea 1...Tah8 (Nu mergea
1.Df2 din-cauza 1...Th1+ 2.R:h1
Th8+, urmat de mat). Totuși
negrul a jucat 1...Tah8! și după
2.Nf6+ Rg8 3.N:h8 Dh4! albul
cedează.

28. Poziția deschisă a regelui
alb permite negrului să sacrifice
spectaculos un turu: 1...T:d3! 2.
D:d3 (2.D:d1 f3+ 3.Rg3 D:e4) 2...
D:g4+ 3.Rh2 (3.Cg3 f3+ 4.Rh2
g1) Dh3 3...f3 și albul trebuie
să piardă dama ca să evite matul.

29. O poziție curioasă, în care
albul cu o figură în plus și cu
amenințarea mortală 1.Cd6+ este
totuși pierdut. Negrul nu poate
juca 1...e:f5 din-cauza 2.Cd6+
Rd7 3.C:e4+ cu mat în citeva
mutări. În partidă s-a jucat însă
1...T:g2+!! și după 2.Rh1 (2.
R:g2 e:f5) 2...Tg4 albul a cedat,
pentru că matul nu mai poate fi
evitat decît cu grave pierderi ma-
teriale.

30. Albul a jucat 1.D:b6, la
care negrul a răspuns prompt 1...
D:b4 obligîndu-l să partenețel să
cedeze. Într-adevăr, la 2.D:b4 C:f2
mat iar după 2.Tgbl D:b6 3.
T:b6 Tg8 4.Ce1 C:f2+ 5.Rg1
Ch3+ 6.Rf1 Ch4 7.Nf3 d4 ne-
grul cîștigă. La 8.N:c6 Tg1+ 9.
Rf2 Ch3+ 10.Rf3 Tf1 mat.

CITIȚI ÎN NUMĂRUL VIITOR

— Întîlnirea internațională amicală R. P. Romină-
R. P. Ungară

— După încheierea meciului pentru campionatul
mondial — Un interviu cu noul campion, Tigran
Petrosian

— Teoria modernă: Cum trebuie condus „atacul
minorității”?

— Șah prin corespondență: Rezultatele semifina-
lelor concursului cu deschideri obligatorii al Revistei
de Șah

— Concursurile sintetice de compoziție

— Partide și finaluri — Activitatea șahistă în țară
— Pentru juniori — Studii și probleme — Combinații,
partide scurte